

[Tastesen]

Følgende godkendes som midlertidige medlemmer af folketinget fra og med den 16. januar 1978:

6. Lærer Svend Erik Rasmussen.
7. Direktør Kaj Lyngsøe.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel til handelsministeren:

Forespørgsel af Christophersen (V), Ellemann-Jensen (V), Ivar Hansen (V), Svend Erik Hovmand (V), Jens Peter Jensen (V) og Nathalie Lind (V):

»Hvordan vil regeringen fremme etablering, opvækstmuligheder og eksistensvilkår for de mindre virksomheder inden for industri og håndværk, handelen og servicefagene?«

(Forespørgsel nr. VIII. Anmeldt 24/11 77. Fremme af foresp. vedt. 29/11 77).

*Forhandling***Ellemann-Jensen (V):**

Venstre ønsker med denne forespørgsel at få regeringens erhvervspolitik sat under debat ud fra en særlig synsvinkel, nemlig de mindre virksomheders fortsatte eksistensvilkår.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis der skulle være nogle få, der ønsker at forlade salen, bedes det ske stiltfærdigt.

Ellemann-Jensen (V):

Jeg vil gerne indledningsvis sige, at venstre ikke har til hensigt at søge at få afgørelser presset igennem under debatten i dag. Vi vil nødig lamme fremtidige muligheder for at få en lovgivning igennem ved f. eks. at fastlåse holdningerne i en kompliceret strid om dagsordener, afværgedagsordener, ændringsforslag osv., så vi håber, at eventuelle dagsordenslystne kræfter i tinget vil koncentrere sig

om dagens emne, så vi derefter får mulighed for at se på, hvad der skal arbejdes med.

Udgangspunktet for forespørgslen er ønsket om at sikre de små og mindre virksomheders muligheder for at opstå og vokse. Den lille enhed spiller en stor rolle i dansk erhvervsstruktur, og hidtil har det ladet sig gøre at skabe en tilgang af nye virksomheder i takt med nedlæggelsen af virksomheder. Men vi frygter, at en række erhvervspolitiske problemer sammen med den fortsatte økonomiske krise kan vanskeliggøre tilgangen af nye virksomheder.

Vi så allerede sidste år svage tegn på en nedgang i antallet af nye selvstændige virksomheder, og hvis denne tendens tager fart, kan det få en ødelæggende virkning på erhvervsstrukturen i 1980'erne. Hvis det sker, risikerer vi langsomt at ødelægge en livsform, der er et vigtigt element i det danske demokrati.

Vi finder i venstre, at et samfund, hvor mange mennesker virker som selvstændige, er et sundere samfund end et rent lønmodtagersamfund, og vi frygter de tendenser, man kan ane i retning af, at en stadig større andel af den danske befolkning tvinges til at virke som lønmodtagere. Vi må sikre, at der til stadighed er mulighed for også at prøve lykken som selvstændig.

Men også på andre områder har eksistensen af mange små selvstændige enheder betydning. Det er jo blandt de mindre virksomheder, vi finder de vækstvirkomheder, der rummer den grundlæggende dynamik i dansk erhvervsliv. Det er her, vi finder netværket af underleverandører til den etablerede industri, og det er de mange mindre virksomheder, som sikrer forbrugerne et finmasket butik- og servicenet.

Specielt i den aktuelle ledighedssituation finder vi i de mindre virksomheder mulighed for bevarelse af arbejdspladser og oprettelse af nye, bl. a. fordi meget tyder på, at mindre virksomheder har klaret sig bedre igennem krisen end større virksomheder. Smidighed og tilpasningsevne er af gode grunde størst i den lille virksomhed.

Men når vi på trods af i hvert fald forholdsvis gode økonomiske resultater i de mindre virksomheder frygter for deres fremtidige muligheder, skyldes det først og fremmest de aftagende incitamentter til at slå sig ned som selvstændig, og den undersøgelse af

[Ellemann-Jensen]

iværksættere, som Jydsk Teknologisk Institut har foretaget, og hvis første resultater så småt er begyndt at komme frem, bekræfter, at der er voksende barrierer for etablering af nye selvstændige virksomheder, både psykologiske barrierer og mere håndfaste barrierer.

I venstre har vi så tit sagt, at vi går imod selektive indgreb i erhvervspolitikken. Vi ønsker principielt at undgå, at erhvervspolitikken fastlåser strukturen i dansk erhvervsliv med midler, der hindrer en fortsat tilpasning. Derfor har vi intet ønske om en erhvervspolitik, der f. eks. diskriminerer store virksomheder til fordel for små. Men vi ønsker sikkerhed for, at der sker en ligestilling, og vores tanker herom har vi nærmere præciseret i et debatoplæg, som en række medlemmer af venstres folketingsgruppe udsendte i december. Vores ønske er at skabe et godt erhvervsklima for både store og små virksomheder, for de to grupper er jo afhængige af hinanden.

De erhvervspolitiske tanker, der fra tid til anden kommer frem fra regeringspartiet, kan godt gøre os nervøse for, at regeringen måske ikke i tilstrækkelig grad er på linje med vore ønsker, og det er også derfor, vi har ønsket denne forespørgselsdebat.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Det emne, vi skal behandle i dag, er et stadigt tilbagevendende tema for debatter her i folketinget. Det er tilmed et af de temaer, hvor der gennemgående ikke er særlig store meningsforskelle mellem partierne, når det gælder principperne og den politiske målsætning.

Selv om vi sjældent er helt enige om samtlige de midler, der kunne tænkes bragt i anvendelse i forhold til de mindre virksomheder, har vi da også, hvad de politiske virkemidler angår, kunnet enes om en lang række foranstaltninger, som er gennemført i årenes løb. At det nok også vil lykkes i fremtiden, er der så meget mere grund til at tro, som nye overvejelser jo allerede på flere områder er i gang og ventes afsluttet i nær fremtid.

Regeringen ser med sympati på de initiativer, som fra tid til anden tages af folketinget for at bringe de mindre virksomheders forhold frem til debat. Den seneste større samlede drøftelse havde vi i januar 1976. Det var en nyttig debat, og der er da også sket en hel

del på området siden da. Det er sikkert en god idé, at vi fra tid til anden får gjort status over den seneste udvikling og beskæftiger os med, hvad der måske yderligere kan være anledning til at sætte i værk eller i hvert fald at overveje. Jeg skal derfor begynde med at takke venstre for initiativet til denne debat.

Venstre har jo ud over at fremsætte sin forespørgsel forberedt debatten grundigt ved at udsende et debatoplæg om en erhvervspolitik for mindre virksomheder. Jeg har læst oplægget med stor interesse, og selv om det nok indeholder visse konkrete forslag, som jeg har svært ved at tilslutte mig, har det slået mig, hvor stor parallelitet der i virkeligheden er mellem venstres principielle oplæg og de synspunkter, regeringen og, tror jeg, mange af folketingets partier står for.

Jeg har prøvet at sammenholde venstres formuleringer med dem, der kom til udtryk i daværende handelsminister Erling Jensens udtalelser i folketinget i januar 1976. Disse udtalelser, som kan slås efter i Folketingstidende 1975-76, sp. 4561-4567, er fortsat udtryk for regeringens politik over for de mindre virksomheder. Jeg skal derfor ikke i detaljer gentage, hvad der dengang blev sagt. I stedet vil jeg konstatere, hvor vi på en række punkter kan være enige med venstre i dets debatoplæg, og hvor vi på et par punkter måske er knap så enige eller i hvert fald har undret os lidt over de valgte formuleringer.

Vi er helt enige i, at Danmark ikke kan undvære et stort antal små og mellemstore virksomheder inden for industri, håndværk, handel og servicefag, dels fordi der i mange tilfælde er tale om gode arbejdspladser med et tiltalende arbejdsmiljø, dels fordi det er et stort antal arbejdspladser, der er skabt af disse virksomheder, endelig fordi disse virksomheder besidder en stor tilpasningsevne i forhold til de hastigt skiftende vilkår, vi lever under.

Jeg kan altså helt tilslutte mig, at målet ikke må være en ensidig favorisering af de mindre virksomheder. Vi skal ikke opretholde eller skabe små virksomheder, blot fordi de er små, men kun i det omfang de repræsenterer de værdifulde egenskaber for erhverv og beskæftigelse, som jeg netop har omtalt.

Jeg kan også være helt enig i, at vi ikke må henfalde til landsbyromantik, og jeg er

[Handelsministeren]

særlig glad for at se sort på hvidt, at også venstre står for dette synspunkt.

Det har måske nok undret mig lidt, at venstres oplæg på første side synes at gå ud fra – og det blev også understreget af hr. Ellemann-Jensen – at vi er ved at miste en betydelig del af de mindre virksomheder, men i venstres oplæg konstateres det allerede på næste side, at den industrielle vækst i 1960'erne ikke førte til en nedgang i de mindre virksomheders betydning, og at der i kriseårene siden 1973 har været tale om, at de mindre virksomheder har haft stigende andele i håndværk og mindre industri.

At der har gjort sig betydelige koncentrations-tendenser gældende inden for detailhandelen i en årrække, er velkendt. Det er til dels resultatet af bevidste rationaliseringsbe-stræbelser fra erhvervet selv. Alligevel konstaterer venstres debatoplæg jo, at der fortsat er en væsentlig bedre butiksdækning her i landet end i vore nabolande. Jeg kan tilføje, at bevidste bestræbelser tilmed er i gang for at modvirke butikstomme områder. Også gennem visse af de ordninger, som staten har gennemført i de seneste år, har vi søgt at medvirke hertil.

Jeg kan helt tilslutte mig venstres betragtning om, at vi ikke blot kan operere med stordriftsfordele, men også med smådriftsfordele, og at selv de større virksomheder i stigende omfang har været opmærksomme herpå i den måde, de organiserer sig på.

Jeg skal meget kort resumere regeringens politik over for de mindre virksomheder. Den går ud på, at vi søger at bygge videre på de fordele, som findes hos de mindre virksomheder, og samtidig søger at afhjælpe de ulemper, der ligger i, at en lille virksomhed ikke på egen hånd kan magte det samme, som en større virksomhed er i stand til.

Denne politik har vi gjort meget ud af at udvikle over en årrække, og jeg kan derfor ikke være enig med venstre i, at de mindre virksomheder ikke får en erhvervspolitisk behandling, "som afspejler den vægt, vi lægger på denne erhvervssektor, men vi er da ikke uenige i, at der nok kan gøres mere, og regeringen er meget lydhør over for rimelige forslag med dette sigte.

Jeg skal i øvrigt med hensyn til enkelthe-derne i venstres debatoplæg henvise til de skriftlige bemærkninger til oplægget, som er omdelt til tingets medlemmer, og hvortil for-

skellige ministerier, der berøres af venstres forslag, har bidraget.

Nu er jeg godt klar over, at venstres fore-spørgsel går på, hvad regeringen vil gøre, og ikke hvad venstre har foreslået. Bemærkningerne til venstres forslag indeholder da også en række oplysninger om, hvad regeringen enten allerede har gjort eller for tiden har under overvejelse.

Jeg skal afsluttende fremsætte nogle sammenfattende bemærkninger om regeringens politik med hensyn til de mindre virksomheder, omsat i mere konkrete foranstaltninger. Jeg skal koncentrere mig om nogle enkelte ting, som jeg anser det for væsentligt at få gennemført i den nærmeste tid, og jeg skal derved undlade at bevæge mig ind på de skattepolitiske og socialpolitiske områder, hvor det fremgår ret klart af vore skriftlige bemærkninger, hvad vi allerede har gennemført, hvad vi har under aktiv overvejelse at sætte i værk, og hvad vi ikke mener at kunne medvirke til.

Gennemgangen af de administrative byrder og de mindre virksomheders kapitalforsyning har klart demonstreret, at det ikke mindst er bistand i form af rådgivning, der er brug for, når vi skal styrke de mindre og navnlig de helt små virksomheder og give dem tilsvarende vilkår, som de større virksomheder har.

Hvad de administrative byrder angår, er det mit indtryk, bl. a. fra de drøftelser, jeg har haft med Håndværksrådet for nylig, at problemet ikke så meget vedrører betaling for de administrative ydelser, de mindre virksomheder præsterer over for det offentlige, men nok så meget et ønske om, at der kan ydes bistand til opbygning af forenklede regnskabssystemer og regnskabscentraler. Disse skal medvirke til, at oplysningsforpligtelserne begrænses stærkt, uden at det går ud over opfyldelsen af det offentlige behov for oplysninger, men tværtimod derudover give virksomheden oplysninger tilbage, som er væsentlige for en rationel ledelse og styring af virksomhedernes økonomi.

Det system, som med bistand fra »projekt erhvervsudvikling« allerede er udarbejdet for Københavns Malerlaug, venter man sig meget af, og man vil utvivlsomt anse det for velkomment, om der kan skaffes midler til at fortsætte disse bestræbelser også for andre brancher. Der er derfor fremsat ønske om, at

[Handelsministeren]

midlerne til »projekt erhvervsudvikling« søges udvidet og forlænget med et par år, så at disse og en række andre værdifulde foranstaltninger til gavn specielt for de mindre virksomheder kan fortsætte i uformindsket omfang i hvert fald i en vis periode.

Jeg har noteret, at også venstre i sit oplæg vedrørende konsulentbistand går ind for at søge de administrative byrder aflastet gennem hjælp til selvhjælp og samarbejde, i stedet for at der skal ydes betaling. Jeg går derfor ud fra, at venstre vil være indstillet på at medvirke til, at disse bestræbelser kan fortsættes.

Hvad kapitalforsyningen angår, vil det fremgå af de skriftlige bemærkninger, at regeringen ikke ser noget dokumenteret behov for nye finansieringsordninger eller -institutter. Vi har som resultat af de senere års forlig skabt nye og udvidet og forbedret bestående finansieringsordninger, som endnu ikke er fuldt udnyttede. Det er rigtigt, at de overalt bygger på princippet om, at den eller de, der har behov for finansiering, selv skal henvende sig herom. Vi er heldigvis ikke nået dertil, at vi søger at påtvinge virksomhederne midler, som de ikke selv ser noget behov for eller kan påvise noget rimeligt grundlag for at disponere over.

Jeg er derimod enig i, at der nok hos mange mindre virksomheder og nyetablerede kan være visse barrierer, som gør det svært at præsentere deres finansieringsbehov på en rimeligt overbevisende måde. Igen tror jeg, at det her er rådgivende bistand, der vil være den mest fremgangsrige måde at bistå på. Under »projekt erhvervsudvikling« er der allerede oprettet en etableringsservice for nye virksomheder, og ved udvidelsen af håndværkslåneordningen til også at omfatte lån til nyetablering har vi knyttet disse to ordninger sammen.

Jeg kunne tænke mig, at vi burde gå videre ad denne vej, så at vi sikrede, at mindre virksomheder, som måske står usikre over for mulighederne for at fremskaffe den fornødne fremmede finansiering, altid vil vide, hvor der er bistand at hente også på dette punkt.

Jeg er klar over, at der her kan optræde visse såkaldte afstandsbarrierer, som vi da også har været meget opmærksomme på. Teknologirådet har af sine ordinære midler støttet oprettelsen af et mindre antal regiona-

le informationscentre og er principielt gået ind for at søge disse udbygget med et center i hvert af landets amter så hurtigt, som midler hertil kan tilvejebringes. Regionalcentrene var et af forslagene fra håndværkskommissionens betænkning, og de står fortsat højt på Håndværksrådets ønskeseddel.

Jeg synes, der er grund til at se med sympati på teknologirådets initiativ i retning af at fremskynde oprettelsen af disse amtscentre, som jeg forstår venstre i sit oplæg har ønsket at give sin tilslutning til. Centrene er normalt bemandede med en håndværkskonsulent, en økonom og en ingeniør, og de udfolder en betydelig opsøgende virksomhed og deltager i lokale aktiviteter. De skulle således være kendt af de lokale virksomheder og være i stand til at få kontakt med alle, der har behov herfor. De vil selv kunne hjælpe med spørgsmål af mere almindelig karakter, men kan i øvrigt trække på det store net af specialister, som er til rådighed i vore forskellige institutter og organisationer, og skulle også kunne formidle den kontakt til lokale pengeinstitutter og andre finansieringskilder, som mindre virksomheder måske i mange tilfælde har svært ved selv at bringe i stand.

Herudover er det regeringens politik at fortsætte de mange bestræbelser, der til stadighed i samarbejde med de mindre virksomheders organisationer udfoldes på handelsministeriets vegne, fortrinnsvis af teknologirådet og dets institutter, af Danmarks erhvervsfond og af direktoratet for egnsudvikling.

Jeg skal ikke forsøge nogen opremsning af disse mangeartede foranstaltninger; der offentliggøres til stadighed et omfattende materiale herom både af de enkelte institutioner selv og i de af handelsministeriet udsendte erhvervsvejvisere, som har fået en meget betydelig udbredelse. Jeg tror ikke, nogen i denne sal er ukendt med det meget betydelige register, vi har at spille på i den del af vor erhvervs politik, som især kommer de mindre virksomheder til gode.

Ellemann-Jensen (V):

Jeg takker handelsministeren for hans svar og for det fyldige materiale, ministeren har ladet udarbejde som et svar på vores debatoplæg om de mindre virksomheders problemer. Ministeren synes nok at ville nedgøre problemet noget ved at henvise til, at det er

[Ellemann-Jensen]

samme tid f.eks. giver adgang til deltagelse i ATP-ordning og overførelse af virksomhedens halve overskud som indkomst. Man må vælge. Man kan ikke fortsat anlægge den ene holdning i skattepolitikken og den anden holdning i socialpolitikken, og her har vi et af de punkter, hvor der er et tydeligt sammenstød i de forskellige ministeriers politik i relation til de selvstændige virksomheder.

Det er i den forbindelse, vi i venstres debatoplæg har rejst tanken om et særligt tværgående kontor i centraladministrationen, som specielt skal overvåge de mindre virksomheders vilkår. Jeg vil gerne understrege, at med det forslag ønsker vi ikke at lægge op til en centralt styret erhvervs politik på dette område, tværtimod. Det tror jeg heller ikke ministeren mistænker os for. Vores hensigt med sådan et kontor er netop at sikre den tværgående, den samlede, oversigt over forholdene, så at man kan få afdækket sammenstød som dem, jeg netop har peget på. Der skal altså være tale om et servicecenter for dem, der skal tilrettelægge erhvervs politikken, en slags administrativ varslingstjeneste, der kan afsløre de barrierer, som måtte opstå i lovgivning, administration m.v. over for de mindre virksomheders etablerings- og vækstvilkår.

Ministeren ser tilsyneladende ikke de store problemer omkring mindre virksomheders kapitalforsyning og mener derfor ikke, at der er et dokumenteret behov for nye finansieringsordninger eller -institutter. Ministeren henviser til de udvidede og forbedrede låneordninger, som ikke er fuldt udnyttet, og til, at vi da heldigvis – og deri er vi enige – ikke er nået dertil, at vi søger at tvinge virksomheder til at modtage midler, som de ikke selv ser noget behov for.

Vi anerkender naturligvis, at der er sket en væsentlig forbedring af lånevilkårene for håndværk og mindre industri. Det er noget, vi selv har været med til at få igennem i august sidste år. Men vi er enig med ministeren i, at der nok er store problemer omkring den opsøgende virksomhed, der er nødvendig for at sprede interesse for og kendskab til sådanne lånemuligheder, og her er det, vi ikke er nær så sikre som ministeren på, at de eksisterende organisatoriske rammer er lagt til rette på sådan en måde, at den opsøgende og den opfølgende virksomhed over for små og nye låntagere kan foregå hensigtsmæssigt. Det er derfor, vi fortsat gerne vil diskutere, om der

ikke er behov for en ændring af den nuværende struktur. Jeg vil gerne sige, at det er ikke ment som et angreb på de bestræbelser, der foregår gennem Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, hvor man os bekendt ikke afviser en seriøs lånsøger bare ved at henvise til størrelsen af den pågældendes virksomhed. Det er bare en konstatering af, at de hidtidige udlån rent faktisk er gået til større virksomheder, og at f.eks. udnyttelsen af de kursgaranterede udlandslån, som bliver hentet hjem nu, og som vi blev enige om i august sidste år, synes at blive formidlet på en sådan måde og ad sådanne kanaler, at den hidtidige udlånsstruktur ikke ændres væsentligt. Jeg vil gerne bede om ministerens holdning til denne problemstilling. Hvilken fordeling af denne lånemulighed tilsigter man egentlig? Jeg mener, at hensigten i høj grad var, at man ville skaffe udlandslån til nye kredse af låntagere, som hidtil i praksis har været afskåret fra at udnytte disse lånemuligheder.

Dette spørgsmål hænger tæt sammen med spørgsmålet om en effektivisering af de konsulenttjenester, som der allerede er afsat betydelige midler til, og vi har her rejst det spørgsmål, om man ikke kunne sikre en mere effektiv udnyttelse af disse midler, hvis man knyttede konsulenttjenesterne i højere grad til finansieringssiden.

Vedrørende konsulentordningerne i øvrigt er vi opmærksomme på den udbygning, der er iværksat af de regionale informationscentre, og på de muligheder, der ligger i nu at nå frem til det system af amtslige informationscentre, som vi har peget på i vores debatoplæg. For os er det en vigtig opgave at sikre, at de tilbud om avanceret teknologisk bistand, der bliver givet til de mindre virksomheder, nu også bliver skræddersyet specielt til denne gruppe. I det omfang denne konsulentvirksomhed kommer endnu nærmere på virksomhederne, sikrer man vel også i højere grad, at man taler virksomhedernes sprog, og at vi derved får en endnu bedre jordforbindelse i hele den teknologiske servicesektor.

Jeg vil gerne understrege, at selv om det er vigtigt at beskæftige sig med de mere avancerede problemer og få bragt ny viden ud til erhvervslivet, er der et vældigt behov for det helt jordnære, for en helt elementær teknologisk service til gruppen af mindre virksomhe-

[Ellemann-Jensen]

jo gået vældig godt hidtil – det siger vi jo også selv i vores debatoplæg – så hvorfor i alverden skal det ikke blive ved med at gå godt? Det er selvfølgelig en dejlig lystig og optimistisk tone, men det kan måske også forekomme lidt stift og lidt fantasiløst, når man ser på en række af de problemer, vi rejser, og en række af de barrierer, vi prøver at afdække.

Ministerens svar var jo i det store og hele positivt, og ministeren understregede også kraftigt sin velvilje over for mange af de principielle synspunkter, venstre har lagt frem. Men kigger man nærmere i f. eks. det skriftlige materiale, er det nu, som om ministeren ikke har så frygtelig meget at have denne velvilje i. Ministeren har jo selv gjort opmærksom på, at han i sit svar her har koncentreret sig om, hvad han vil gennemføre i den kommende tid, og at han helt undlader at komme ind på f. eks. skatte- og socialpolitiske spørgsmål, der selvfølgelig også er pastorater hos ministerkolleger.

Men ser man på den skriftlige redegørelse, må man erkende, at der ligger ganske betydelige problemer tilbage, som regeringen enten ikke vil erkende eller i hvert fald ikke vil være med til at løse. Lad mig nævne problemstillingen omkring de skattemæssige forhold ved generationsskifter i erhvervslivet, hvor regeringen ikke ønsker at ændre de gældende regler, uanset at de i mange tilfælde lammer det generationsskifte, der er nødvendigt for, at en virksomhed kan blive ført videre. Venstres idé med at lave bedre afdragsordninger for kapitalvindingsskatter, arveafgifter m. v. bliver i denne forbindelse afvist.

Vi vil først senere få at vide, om man i regeringen vil lempe goodwillbeskatningen, når man ændrer enkeltmandsvirksomhed til selskabsform. Det er jo et stort problem for mange mindre virksomheder, der er kommet ind i en vækstfase. Og vi har hentet det sædvanlige afslag på vores gamle forslag om at indføre adgang til skattefrie henlæggelser i konjunkturreguleringsfonds.

Regeringen er heller ikke særlig villig – lyder det til – til en markant forbedring af medhjælpende ægtefællers skattemæssige stilling, og her er der en lille perle at finde i den skriftlige redegørelse. Der står nemlig, at hvis overgrænsen for det beløb, der overføres til medhjælpende ægtefælle, ophæves, vil det

»give de bedrestillede ægtefæller, som driver erhvervsvirksomhed sammen, betydelige skattelettelser«. Ja, det var så sandelig da også meningen.

Heller ikke på det socialpolitiske område er regeringen særlig venligt stemt over for de ideer, vi har lagt frem. Man afviser at lade staten overtage flere uger af sygedagpengeordningen med den begrundelse, at dette vil bryde med de intentioner, der ligger bag dagpengeordningen. Nå ja, hvis de intentioner er uhensigtsmæssige i en erhvervspolitisk sammenhæng, kunne regeringen dog overveje at gå nye veje i stedet for at afvise det hele ved at klynge sig til det gamle og etablerede. Det står jo fast, at selv om vi i august midlertidigt fik lempet den byrde, sygedagpengeordningen betyder for specielt mindre virksomheder og nye virksomheder, ligger der her fortsat en vældig hæmsko for især etableringen af nye virksomheder. Det er en hæmsko, som måske tit kan være psykologisk, men som ikke desto mindre er en realitet, man må regne med.

Også i spørgsmålet om selvstændiges sygedagpengeordning og nedsættelse af dagpengeperioden dér til 3 uger i lighed med, hvad der er gældende for lønmodtagere, henviser regeringen til, hvad der er gældende principper, og hvad man derfor synes at mene er hævet over diskussion, i stedet for at overveje, om disse principper nu også er de rigtige.

Vedrørende selvstændige ægtefællers socialpolitiske behandling siger jeg tak for, at arbejdsministeren ifølge det, vi har fået at vide fra arbejdsministeriet, har sympati for at få afskaffet den helt urimelige forskelsbehandling, der finder sted over for lønmodtagere, der bringes i en arbejdsløshedssituation, men som behandles på en diskriminerende måde, hvis de tilfældigvis er gift med en selvstændig. Det skærpede arbejdskrav, der er tale om her, kan jo kun forøge byrderne på den selvstændige.

Vi har også rejst spørgsmålet om medhjælpende ægtefællers adgang til arbejdsløshedsdagpenge og muligheden for at deltage i ATP-ordningen. Situationen er i dag den lidt barokke, at man skattepolitisk til dels behandler de medhjælpende ægtefæller, som om de var lønmodtagere, mens de socialpolitisk bliver behandlet, som om de var selvstændige. Vi ønsker selvfølgelig ikke, at man bare bytter denne situation om og altså på

[Ellemann-Jensen]

der, og det er vigtigt, at en rimelig del af de meget betydelige midler, der går gennem teknologirådet, nu også bliver anvendt på denne mere jordnære måde.

En del af det konsulentarbejde, der tilbydes mindre virksomheder, foregår igennem det tidsbegrænsede »projekt erhvervsudvikling«, hvis bevillinger udløber i 1979. Der er det positive ved »projekt erhvervsudvikling«, at her er det virksomhederne og deres organisationer, som selv sætter de initiativer i gang, som midlerne skal anvendes til, og jeg vil gerne spørge ministeren, om han har i sinde helt konkret at foreslå en forlængelse af dette »projekt erhvervsudvikling« ud over 1979.

Vi er enige i, at de problemer, der opstår i forbindelse med det offentliges stigende krav til virksomheder om administration med skatteopkrævning, statistikmeddelelser osv., og som jo i særlig grad er en belastning for den lille virksomhed, bedst klares ved den indirekte bistand, der ligger i form af f. eks. konsulentbistand til opbygning af branchemæssige regnskabssystemer, sådan som ministeren selv har nævnt det, og sådan som vi kender det fra et par tilfælde inden for håndværkssektoren.

Så vil vi med spænding vente på den undersøgelse, ministeren bebuder, af service i tyndt befolkede områder, og vi kan jo så få lejlighed til at vende tilbage til de særlige spørgsmål, vi har peget på i denne forbindelse. Vi har også med tilfredshed noteret os ministerens bemærkninger om offentlige myndigheders og institutioners indkøb og om de igangsatte undersøgelser af mulighederne for offentlige udviklingskontrakter. Vi er naturligvis enige med ministeren i det grundlæggende synspunkt, at der skal anlægges forretningsmæssige betragtninger.

Ministeren har i sit indlæg udtalt, at han er blevet slået af den parallelitet, der i virkeligheden er mellem venstres principielle oplæg og så de synspunkter, regeringen står for, og som vi jo senest hørte her i salen for 2 år siden. Det kan kun glæde mig, og det skulle glæde mig endnu mere, hvis regeringen så også i højere grad vil erkende, at der kan gøres endnu mere for at skabe bedre vilkår for produktionen i Danmark. Små og store virksomheder er jo alle sammen brikker i et erhvervsmonster, som vi ikke har noget ønske om at skille ad og så særbehandle afsnit

for afsnit. Vi ønsker en generel erhvervs politik, som gør det muligt for ideer at udvikle sig til virkelighed, og som gør det muligt for den enkelte at bruge sin gode idé til at etablere sig som selvstændig, men vi ønsker ikke at holde noget kunstigt i live, og vi ønsker ikke at forvride strukturen i erhvervslivet igennem en centraliseret selektiv politik. Den debat, som vi fører i folketinget i dag, er i fuld gang mange andre steder i Vesteuropa. I Sverige har den svenske regering offentliggjort en »Erhvervs politik for småforetagender«; i Sverige vil det sige virksomheder på indtil 200 personer, for svenskerne har under mange års socialdemokratisk styre grundigt svækket underlaget for en så differentieret erhvervsstruktur som den danske. I England, Holland og Vesttyskland diskuterer man også disse spørgsmål, og man søger overalt at få et samlet billede af, hvordan de rammer, samfundet lægger om den enkelte person og den enkelte virksomhed, påvirker mulighederne for, at nye ting opstår og vokser sig store, hvis de i øvrigt er det værd.

Vi skylder her i folketinget dansk erhvervsliv at holde skarpt øje med de hindringer, der eksisterer, og at søge at få dem nedbragt. Vi skylder den enkelte forbruger at sikre et fortsat finmasket servicenet, og vi skylder den enkelte lønmodtager, at erhvervslivet fortsat kan udvikle sig i takt med mulighederne. I venstre vil vi på grundlag af debatten her i dag videre undersøge, hvilke konkrete forslag vi kan lægge frem for dette ting til opnåelse af de erhvervspolitiske mål, vi har opstillet.

Poul Nielson (S):

Der kunne siges meget pænt – og det er der allerede gjort af handelsministeren – om, at venstre med sit debatoplæg og med denne forespørgsel bidrager til at rette opmærksomheden mod denne del af erhvervs politikken. På den anden side må det vel retfærdigvis konstateres, at der ikke er noget egentlig nyt i venstres oplæg, hvilket faktisk også ville være et lidt urimeligt forlangende, idet netop dette spørgsmål så ofte og i så mange forskellige sammenhænge har været drøftet, ligesom det jo heller ikke fra tid til anden har manglet på mere eller mindre seriøse initiativer fra forskellige partier i øvrigt på dette område.

[Poul Nielson]

Jeg vil først mere generelt kommentere spørgsmålet om de mindre virksomheders situation, og derefter skal jeg så vende mig til en række enkeltheder i venstres oplæg.

I den almindelige erhvervspolitiske debat er det rigtigt, som også venstre har gjort det, at fremhæve den særlige danske erhvervsstruktur med de mange små og mellemstore virksomheder som noget, der bidrager til en hurtig tilpasningsevne i forhold til udviklingens skiftende produktionskrav og også som en struktur, der samfundsmæssigt og menneskeligt kan siges at indebære mange andre positive træk. Også socialdemokratiet ser dette som et gode, og vi vil egentlig gerne i al beskedenhed pege på, at den almindelige erhvervspolitiske udvikling, der ligger bag denne struktur, ikke mindst er et produkt af den indflydelse, socialdemokratiet gennem generationer har haft i dansk politik.

Når hr. Ellemann-Jensen peger på den svenske situation som noget, der er anderledes, må jeg understrege, at det danske socialdemokrati har lagt den væsentligste del af sin indsats her i landet.

Vi tror også, at strukturen med de forholdsvis mange mindre virksomheder især inden for landbrug, håndværk og handel vil blive opretholdt fremover, således at det temmelig stabile billede, vi har set, endda også i perioden med stærk vækst, i store træk vil fortsætte, og bl. a. af den grund betragter vi problemerne for de mindre virksomheder som et blivende og centralt problem i dansk erhvervspolitik.

Der ligger også en erkendelse af de mindre virksomheders beskæftigelsesmæssigt, samfundsmæssigt og økonomisk set store betydning bag den meget aktive inddragelse af netop de mindre virksomheder i de senere års mange forskellige erhvervsfremmende initiativer, der er blevet taget i forbindelse med krisebekæmpelsen. Det er efter min opfattelse ikke for meget sagt, at der her generelt har været tale om en klar tendens, hvor man i forhold til tidligere på en mere direkte måde har søgt at stimulere også det mindre erhvervsliv.

Erfaringerne hermed har gennemgående været gode, og vi er fra socialdemokratiets side indstillet på at gå videre, når det gælder udbygningen af samarbejdet mellem samfundet, staten, og de mindre virksomheder med henblik på at yde støtte til disse på en måde,

de selv ønsker. Dette gælder konsulenttjeneste, ekspertbistand, kapitalformidling og en lang, lang række andre felter.

Den samme positive holdning til de mindre virksomheder er naturligvis også kommet til udtryk i socialdemokratiets nye principprogram, hvor vi netop præciserer, at den personligt ejede virksomhed, der er fremherskende i landbrug, håndværk og handel, efter vores opfattelse også på lang sigt skal garanteres eksistens- og udviklingsmuligheder.

Den problemkreds, der oftest trænger sig på i debatten om de mindre virksomheders situation, er de administrative byrder, der er pålagt de erhvervsdrivende. Jeg vil om dette blot sige, at ingen har nogen interesse i, at tingene er mere indviklede end højst nødvendigt. Det, der er brug for, er imidlertid helt konkrete og realistiske forslag til, hvordan tingene kan forenkles. Det kræver en løbende saglig og kritisk vurdering på område efter område, og det er vi helt parate til at gå ind i. Derimod tror vi ikke ret meget på nytten af brede, almindelige, venlige hensigtserklæringer om lempelser eller afskaffelser af alle disse ting, fordi de administrative opgaver nu engang skal løses.

Meget andet end lige netop erhvervspolitikken i snæver forstand er afgørende for de mindre virksomheders situation. Kvaliteten og omfanget af den offentlige service er væsentlig, og netop for de mindre virksomheder må vi erkende den negative virkning, der kan ligge i tendensen til en stadig øget centralisering. Jeg skal i denne sammenhæng blot henvise f. eks. til den aktuelle diskussion omkring toldvæsenets provinsstruktur for at illustrere, hvad jeg mener med denne bemærkning. Vi skal passe på, at vi ikke går hen og skaber hvide pletter på landkortet, når det gælder den offentlige service.

Jeg skal herefter gå over til en række enkeltheder i venstres oplæg.

Man taler flere steder om den såkaldte ungskov, hvorfra fremtidens industri skal udgå. Men hvis det virkelig er en særlig kvalitet i sig selv at være lille, sådan som det også fremhæves i oplægget, hvorfor så understrege, at det specielt værdifulde ved de små virksomheder netop er, at de er den ungskov, der skal blive til store virksomheder? Har man ikke rent verbalt, rent sprogligt, simpelt hen smurt for tykt på i sin hensigt her?

[Poul Nielson]

Det fremhæves også, at det er blandt de mindre virksomheder, vi finder de vækstvirksomheder, der rummer den grundlæggende dynamik i dansk erhvervsliv. Hvad mon resten af erhvervslivet egentlig siger til denne påstand? Ja, det ved vi for resten allerede ganske godt. Påstanden kan simpelt hen ikke holde. Noget tyder på, at enten det gode hjerte eller den agitatoriske hensigt – det kan jeg ikke afgøre – er løbet af med forfatterne til oplægget i denne forbindelse.

I venstres gennemgang af erhvervsstrukturen mangler der en fremstilling af betydningen i betalingsbalancemæssig henseende af de mindre virksomheder. Havde man medtaget dette, ville oplægget nok have givet et noget mere balanceret billede af proportionerne i det samlede erhvervsliv. Oplægget ville have vundet i saglighed, men en af dem, der måske er oplæggets adressat, den lille selvstændige erhvervsdrivende, ville måske ikke føle sig så helt uforbeholdent strøget med hårene i oplægget. Jeg tror, det er meget nødvendigt, at man gør mere end bare at sige, at det ikke er en politik med særfordele for de mindre virksomheder, man ønsker, men at man hele vejen igennem, også i analysen af, hvad der er problemerne, holder sig til et helhedsbillede.

Venstre hævder endvidere, at de små virksomheder rummer en bedre mulighed for en spredning af ejendomsretten. Men eksistensen af de mange mindre virksomheder har da ikke kunnet påvises at udgøre nogen som helst hindring i forhold til den stadig stærkere koncentration af kapital og indflydelse, der rent faktisk har præget udviklingen i det private erhvervsliv her i landet. Igen, hvis vi ser på de store linjer, de samlede proportioner i erhvervspolitikken, mener jeg, at der må anføres det, jeg her gør. Men det er et eksempel på, at man rent sprogligt i lanceringsmetoden hos venstre ikke har ladet sig distrahere unødigt af de faktiske forhold.

Jeg synes også, at det på flere punkter, i den tone, der præger debatoplægget, skinner igennem, at venstre lider af visse tilpasningsvanskeligheder i forhold til det tyvende århundrede. Det gælder omtalen af det, man kalder organisationernes magt, og af lønmodtagersamfundet. Venstre mener, at en erhvervsstruktur, der bygger på mange små selvstændige enheder, kan skabe en modvægt til organisationernes magt. Det er en besyn-

derlig betragtning fra et parti, hvis medlemmer og vælgere generation efter generation har haft et så nært forhold til netop landbruget, der for alle andre sektorer og grupper i samfundet har stået som forbilledet og eksemplet på, hvor langt man kunne komme, hvad man kunne opnå, blot man organiserede sig effektivt og stærkt. Men måske tænker man nu i venstre på at opløse Landbrugsrådet og nedbryde de meget store erhvervsvirksomheder, der er blevet skabt inden for forædlingsindustrien i landbruget, fordi det er mere rigtigt med de små enheder. Det er her, man kan spørge, om landsbyromantikken virkelig er undgået i oplægget. Eller man kan spørge, om det måske kun er andre samfundsgrupper, andre erhvervsorganisationer, hvis magt venstre ønsker at skabe en modvægt til.

Venstres oplæg er præget af en negativ tone i omtalen af det, man kalder lønmodtagersamfundet. Heroverfor finder jeg det rigtigt at pege på, at uden den uddannelse og ekspertise, som lønmodtagerne i det moderne samfund tilfører erhvervslivet både i små og i store virksomheder, ville erhvervslivet ikke kunne overleve. Jeg vil godt minde om, at dette synspunkt i øvrigt på en meget saglig måde også var fremhævet i Industrirådets erhvervspolitiske oplæg, som vi diskuterede i december.

Det anføres i oplægget, at der specielt inden for det sociale og arbejdsretlige område sker en betydelig forskelsbehandling mellem lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende. Det gælder såvel håndværkere og handlende som landbrugere og fiskere, der ikke får andel i de sociale goder, fordi vores sociallovgivning i hele sin opbygning er skræddersyet til lønmodtagerforhold.

Det må i et velfærdssamfund, skriver man, være væsentligt, at ingen del af befolkningen falder igennem det sociale sikkerhedsnet. Få linjer senere skriver man imidlertid – jeg citerer – »at man må undgå risikoen for at skabe erhvervsmæssig slum ved at holde virksomheder kunstigt i live, og man må ikke opbygge sådanne sikkerhedsnet, at driftsherren reelt bliver til lønmodtager«.

Bortset fra den rent formuleringsmæssige forvirring, der ligger i at have de to ting stående næsten lige op ad hinanden, ligger der så egentlig ikke i dette et noget ublu krav om at få det bedste af begge verdener? Det er i

[Poul Nielson]

hvert fald det spørgsmål, man må stille sig i forbindelse med en række af de mere konkrete forslag, venstre stiller op som afslutning i debatoplægget.

Man skriver godt nok, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at tilbyde særfordele, men det har man naturligvis ikke kunnet undgå, når man vil opstille en politik specielt til gavn for de mindre virksomheder. Og dér, hvor der ikke er tale om særfordele for de mindre virksomheder, er der simpelt hen tale om fordele i al almindelighed for erhvervslivet og de selvstændige erhvervsdrivende, store som små, på lønmodtagernes, og det vil for en stor dels vedkommende sige skatteborgerne, bekostning.

Et par punkter illustrerer dette. Venstre foreslår en frivillig afdragsordning i forbindelse med generationsskifte for kapitalvindingsskatter, arveafgifter m. v. og henviser her til Sverige. Men det svenske forslag til en sådan afdragsordning omfatter lige netop ikke kapitalvindingsskatter; man ville nok finde, at det var urimeligt, at de skulle være omfattet. Og for virksomhederne vil der blive tale om en vis skævhed mellem de virksomheder, der betaler kontant, og dem, der får mulighed for at betale over en længere år-række.

Venstre ønsker adgang til skattefri henlæggelse i konjunkturreguleringsfonds. Dette betyder, at de erhvervsdrivende vil kunne skaffe sig henstand med beskatningen af et overskud, uden at der som ved den eksisterende investeringsfondsordning er tale om, at henlæggelserne er bundet til at skulle bruges til senere investering. Resultatet ville være en svækkelse af progressionen i indkomstbeskatningen og derudover en forskelsbehandling i forhold til lønmodtagerne, der så sandelig også kan have svingende indkomster, og som så havde lige så meget krav på en sådan ordning.

Venstre ønsker, at staten permanent skal overtage udbetalingen af sygedagpenge efter en uges sygdom. Dette beskedne, lille forslag vil medføre en merudgift for det offentlige på ca. 935 mill. kr. årligt og er udtryk for en generel indkomstoverførsel fra lønmodtagerne til erhvervslivet.

Venstre ønsker en vikarordning for de selvstændige mindre erhvervsdrivende. Det er nok også en god idé, men når man laver sådan et debatoplæg, ville det have været

nemmere for os andre at gå ind i diskussionen om det, hvis der også havde været noget i denne forbindelse om, hvem der skulle betale for en sådan vikarordning.

Det er ikke muligt i denne debat at gå helt i enkeltheder med alle punkterne i venstres oplæg, og den rigtigste måde at gøre det på er vel også snarere at bruge det, at venstre er kommet med oplægget, som noget positivt og noget fornuftigt, og så tage de forskellige spørgsmål op i de relevante lovgivningsmæssige sammenhænge, skattemæssigt, socialpolitisk osv., og i udvalgsarbejdet rundt omkring, hvor det foregår her i huset.

Men det vil nok være en fejlurdering, hvis man tror, at der med dette oplæg begynder en ny tidsregning i dansk erhvervs politik. Dels er de fleste af forslagene gamle travere, der allerede har været fremme i politiske forhandlinger tidligere uden at kunne vinde tilstrækkelig tilslutning, dels viser handelsministerens skriftlige bemærkninger af 9. januar i år til venstres oplæg, at man på de fleste andre områder, hvor der er stillet forslag, faktisk allerede er godt i gang med at finde løsninger på problemerne, oftest endda i et godt, positivt samarbejde med de berørte erhvervsorganisationer.

Endelig er der en række punkter, hvor handelsministeren har tilkendegivet velvilje over for at gå ind i nærmere overvejelser og drøftelser om forslag og ideer i venstres oplæg, og jeg vil slutte med at sige, at vi fra socialdemokratiets side kun kan se en sådan velvilje til forhandling som noget positivt, som noget, vi også meget gerne vil bidrage til, og jeg håber da, at det, at vi har debatten i dag, og at venstre har taget initiativet, kan bidrage til en sådan positiv interesse omkring de mindre virksomheders vilkår. Det er noget, vi alle er meget interesserede i at gøre noget fornuftigt ved.

Maisted (FP):

Det kan næppe undre nogen, at vi ikke er helt enige med venstre i, hvordan disse problemer skal løses. Vi er selvfølgelig positive over for, at venstre optager debatten om de mindre virksomheder og erhvervslivets problemer, men man må ikke se bort fra, at venstre sammen med socialdemokratiet har skabt hoveriarbejde for de små virksomheder igennem mange år.

[Maisted]

Det er nok her, det særligt er vanskeligt at være enig med venstre, da de har været med til for de mindre erhvervsdrivende at lave ordninger af administrativ karakter, der omfatter ATP, moms, kildeskat, sygelønsordning, feriemærkeordning, lønangivelser til skattevæsenet, Danmarks Statistik, kontrolloven, indberetning af ulykker til arbejdsdirektoratet og ulykkesforsikring, løntilbageholdelser, told, lærlinguddannelse, aktieselskabsregisteret, lovpligtig ulykkesforsikring og ansvarsforsikring, indberetning af tantiemer og udbyttebegrænsning, indberetning af bestyrelshonorarer, monopolrådet, priskontrolrådet og prisdæmpende ydelse, for ikke at tale om miljølovgivningen og arbejdsmiljølovgivningen, der lægger hindringer i vejen for en fornuftig udvikling af de små erhverv.

Venstre vil sammen med socialdemokratiet – det er faktisk fantastisk, så enige de to partier er, og det må dog også give venstre anledning til visse overvejelser, om de er på rette spor – løse virksomhedernes problemer ved at udvide de offentlige udgifter og derefter lave erhvervsstøtteordninger, uanset at dansk erhvervsliv har påpeget, at det er udtryk for en forkert indstilling at lave støtte- og erhvervsfremmeordninger. De eneste, der får noget ud af en statsstøttelovgivning, er de store virksomheder samt de mennesker, der er sat til at administrere disse love. Vi er på vej til at skabe et bureaukrati, der skal leve af at støtte de små virksomheder. Et hav af mennesker, der naturligt ville have været ansat i de virksomheder, der har brug for deres viden, bliver nu offentligt ansat til at vurdere og hjælpe de små virksomheder til at udnytte støttelovgivningen.

Det ville være mere enkelt at sørge for skattelettelser, der nedsætter de små virksomheders omkostninger, og jeg er overbevist om, at de nok skal forstå at sælge billigere producerede varer, og de små virksomheder vil også være i stand til at etablere konsulentordninger ad frivillighedens vej, hvis de mener, at de har behov for noget sådant. I modsætning til, at alle disse mennesker nu bliver offentligt ansat direkte og indirekte til at hjælpe disse små virksomheder med at løse problemerne, så skulle de altså ud og sælge deres arbejdskraft, og de, der havde behov for dem, ville så selvfølgelig ansætte dem i deres virksomhed for at klare disse problemer.

Men det er et helt andet problem af samfundsmæssig karakter, der her rejser sig. Det er, at vi har behov for de små virksomheder. Der er simpelt hen behov for blodfornyelse til det kriseramte danske samfund. Det er skam ikke af hensyn til de små virksomheder eller landsbyromantik, at man skal opretholde disse virksomheder. Vi har stærkt behov for at bevare disse arbejdspladser og må sørge for, at de udvikler sig på en fornuftig måde, for det er jo dem, der betaler skatterne og afgifterne til den offentlige sektor, som nu, efter at man har pålagt dem alle disse administrative byrder og andre restriktioner, pludselig kommer og siger, at nu må vi jo gøre noget for at hjælpe de små virksomheder.

Man kunne også høre på den socialdemokratiske ordfører, hvilken negativ tone han anvendte over for de små virksomheder. Man skulle skam ikke overvurdere deres betydning. Det er altså den linje, som den danske befolkning nu har hørt om i en 10-15 år. De små virksomheder og erhvervsliv i det hele taget er sådan noget, man må acceptere, men det er meget negativt. Man har igennem et monopol som Danmarks Radio og TV igennem 10-15 år forsøgt at mistænkeliggøre dansk erhvervsliv og de mindre virksomheder. Det er derfor, der er skabt grobund for, at der har kunnet føres en antierhvervspolitik i dette land. Det er i og for sig fuldstændig uforståeligt, at man har angrebet disse virksomheder og disse organisationer – som de jo er: de små virksomheder er jo organismer sammen med deres medarbejdere – der er en forudsætning for, at hele samfundet kan få de nødvendige livsfornødenheder. Her kunne jeg selvfølgelig nævne, at det er vigtigt, at man er i stand til at tjene, så at man har tag over hovedet og er i stand til at betale de skatter, som socialdemokratiet har lagt på de små erhvervsvirksomheder og erhvervslivet som helhed.

Når man laver en række støtteordninger, så skaber man ikke andet end bureaukrati. Det har i sig selv kimen til et diktatorsamfund, som åbenbart også er målet for socialisterne i dette land. Det er et udtryk for en forkert indstilling at lave støtte- og erhvervsfremmeordninger, som erhvervslivet reelt ikke har megen glæde af.

Socialdemokratiets indstilling til de små virksomheder kender vi jo fra dengang, da statsministeren som partiformand i 1974 sag-

[Maisted]

de til de små erhvervsvirksomheder, når de ikke kunne få tingene til at gå: kan I ikke lide lugten i bageriet, så må I søge over på en fabrik og blive arbejdere. Det var den besked, de fik i 1974, da man endnu havde fuld beskæftigelse og socialdemokratiet ikke mente, at man havde behov for dem.

Vi fik også her i statsministerens nytårstale en venlig hilsen til dansk erhvervsliv, ja, det var et helt juleeventyr. Statsministeren kunne fortælle om en utilfreds erhvervsmand, der var kommet og havde brokket sig over, at han blev plyndret i skatter af det arbejde, han lavede. På trods af at denne mand altså var ganske ukendt, så kunne statsministeren se den store Mercedes holde ude på parkeringspladsen. Han havde det jo i og for sig rigtig godt, sagde statsministeren – ja, han havde det næsten lige så godt som de socialdemokratiske pampere.

Statsministerens opfattelse af, hvad der skal produceres, er, at det skal være en samfundsbetonet produktion, det udtalte han til Børsen i januar måned. I den forbindelse er det ganske uforståeligt, hvad statsministeren mener med en samfundsbetonet produktion. I hvert fald var der en af hans embedsmænd, der i samme blad udtalte, at med hensyn til egnsudvikling så man ikke på, om virksomheden ville producere forfinet elektronik eller om den ville producere flødeboller. Begge dele var lige vigtige, hvis der var nogen, der ville aftage virksomhedens produkter. Det vil altså sige, at her havde vi en modstridende opfattelse hos en embedsmand, som skulle administrere statsministerens tanker om en samfundsbetonet produktion.

Hele vejen igennem har socialdemokratiet været negativt, og det er unægtelig sådan, at man får den opfattelse, at de små virksomheder nærmest er en hindring for socialdemokratiet. Det, vi gang på gang har bebredt venstre og konservative, er, at de har ladet sig trække for langt til den forkerte side, at de er gået socialisternes vej. De har hver gang sagt: ja men vi er blevet nødt til at indgå en række kompromiser for at få noget igennem. Men reelt har de opnået en række aftaler, hvorom de bagefter må sige: ja men det var altså ikke det, vi ønskede af disse aftaler.

Når socialdemokratiet lægger stor vægt på at være forsvarer af demokratiet, så er det helt ufatteligt, at de ikke har forstået, at de

mindre virksomheder med deres ansatte og ledere er en væsentlig del af dansk demokrati og har været det i mange år. Der kniber det noget for socialdemokratiet at lytte og føre en dialog. Man er blot blevet ved med at pålægge dem skatter, afgifter og byrder, sådan at der ingen er, der rigtig har lyst til at drive virksomhed mere.

Det kommer til udtryk, når man hører mindre erhvervsvirksomheders ledere og medarbejdere sige: vi vil meget hellere, vi, der kender hinanden, lave en ekstra arbejdsindsats end antage nye mennesker til det forhåndenværende arbejde. Det giver yderligere administrative besværligheder. Det betyder, at den mindre erhvervsdrivendes kone skal lave endnu flere regnskaber. Det betyder, at de forskellige ledere, når de kommer hjem om aftenen, skal lave yderligere tilbud for at udvide forretningen, for at kunne ansætte nogle flere mennesker. Disse mennesker bliver ikke belønnet af samfundet med andet end utak, hver gang de f. eks. åbner for Danmarks Radio og TV. Der er ikke noget at sige til, at de er blevet trætte, og at de ikke gider gøre det, som det øvrige samfund har så hårdt brug for, nemlig en ekstra indsats for at skaffe nogle flere arbejdspladser.

Socialdemokratiet har også vist mangel på demokratisk opfattelse ved den måde, de har behandlet et nyt parti som fremskridtspartiet på. Fremskridtspartiet kom herind i tinget som det næststørste parti og et oppositionsparti, der netop påpegede disse problemer. Vi har påpeget, at det ikke kunne nytte noget, at man øgede skatte trykket. Hvad har svaret været? Ja, man har gjort det til sin fornemste opgave at tage fremskridtspartiets politiske leder og lade ham blive beskæftiget i 5 år i byretten med nogle mærkelige teoretiske opsætninger om fiktive dispositioner. Det er den måde, man har ført en dialog med landets næststørste partis ledere på, og samtlige forslag, vi har lagt frem fra fremskridtspartiet, er blot blevet taget af bordet som urealistiske.

Kendsgerningen er, at socialdemokratiet har ført en økonomisk politik, der har gjort det næsten umuligt at drive en rentabel virksomhed her i landet. Man har en arbejdsminister, der i forbindelse med arbejdsmiljøloven sagde, at denne lov skal bruges som en murbrækker til at gennemføre ØD. Det var altså en trussel. Det vil sige, at en lovgivning,

[Maisted]

der skulle komme medarbejdere og virksomheder til gode, reelt skulle bruges som en trussel imod erhvervslivet.

Man har altså gjort alt for at gøre klimaet dårligt for de mindre erhvervsdrivende og i det hele taget for dansk erhvervsliv, sådan at der var flere, der opgav, og i dag har vi resultatet. Vi har økonomiske vanskeligheder. Vi har virksomheder, som ikke har lyst og kræfter til at gennemføre et ekstra arbejde til gavn for hele samfundet.

For at der også skal komme en smule positivt ud af den debat, som venstre her har rejst, hvilket de selvfølgelig ikke skal have utak for, vil jeg på mit partis vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget udtaler, at det er et nødvendigt led i den kommende erhvervspolitik – at beskatningen ved generationsskifte lempes, bl. a. ved afvikling af kapitalvindings-skatten, og – at skattereglerne for medhjælpende ægtefæller lempes, således at op til 50 pct. af indtægten uden overgrænse beskattes hos hustruen.

Folketinget fortsætter derefter behandlingen af forespørgslen.«

Der var lige et par enkelte punkter, der var særlig interessante at bemærke.

Det ene var, at de mindre virksomheder havde finansieringsmuligheder nok, og at man altså havde lavet tilstrækkelige ordninger, for at de små virksomheder kunne få den nødvendige kapital til at drive deres forretninger. Kendsgerningen er, at langt de fleste små virksomheder overhovedet ikke udnytter disse ordninger, men at midlerne går til de store virksomheder, for de små har ikke de overskydende kræfter til at sætte sig ind i alle disse spilleregler og gøre et forsøg på at udnytte dem.

Det er også en kendsgerning, at alle disse kontorer, man har lavet, centre i amterne, ikke bliver benyttet af de små virksomheder. De har simpelt hen ikke tid til at bruge kræfter på at opsøge dem eller sige: ja, nu kan I komme kl. 10 i aften. Det tror jeg nu altså heller ikke de havde lyst til fra kontorerne, men det er jo faktisk det tidspunkt, der pas-

ser bedst for mindre erhvervsdrivende, der er i gang fra kl. 7 morgen til kl. 7–8 aften.

Det er altså en illusion, og det er også derfor, vi oplever, at de mindre erhvervsdrivende ingen tillid har til organisationerne. Det er meget få af de små erhvervsdrivende, der er medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening. Det er meget få, der er medlemmer af disse organisationer. Det er kun virksomheder af en vis størrelsesorden, der altså har råd til at have en administration, der kan have kontakt med disse organisationer. Langt de fleste små erhvervsdrivende har ikke kræfter eller tid til at være medlem af disse organisationer, og som følge deraf nærer de ingen tillid til dem. Det er jo kendsgerningen. De mindre erhvervsdrivende nærer i dag ikke tillid til disse organisationer, idet de føler, at disse først og fremmest varetager de store virksomheders interesser. Det kan man altså ikke ændre ved at lave en række konsulentordninger og offentlige kontorer, og hvad ved jeg. Nej, giv dem nogle skattelettelser, giv dem nogle lettelser i de administrative byrder, så er de parate til igen at tage fat!

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Der er nu af hr. Maisted fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15, hvor vi først går til punkt 10 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.18

Mødet genoptaget kl. 13.15

Man gik til dagsordenens punkt 10, som var:

10) Spørgsmål til ministrene:

1) Til *forsvarsministeren* af:

Wilhelm (VS):

»Vil ministeren oplyse, hvilke lovlige politiske organisationer der har været registreret af FET under anvendelse af skema E 1013 i perioden fra regeringserklæringen 30. sep-

Forespørgsel nr. VIII).

Forhandlingen genoptoges.

John Winther (KF):

Forespørgselsdebatter er principielt en udmærket foreteelse. De giver mulighed for at drøfte nogle langsigtede perspektiver inden for særlige emner. Desværre er dette udmærkede institut ved at blive ødelagt. I stedet for den saglige politiske debat er det nu reglen og ikke undtagelsen, at man søger at lovgive via dagsordensforslag. Det er ikke hensigten, og det har aldrig været hensigten med disse debatter. Fra konservativ side ønsker vi ikke at deltage i dette dagsordenshalløj; vi ønsker, at der lovgives via lovforslag og ikke ved misbrug af forespørgselsdebatter.

Af den grund agter vi at stemme imod den af fremskridtspartiet foreslåede dagsorden. Vi har – hvad jeg skal komme tilbage til senere i min tale – fremsat lovforslag om de emner, der er omtalt i dagsordensforslaget, og agter at arbejde for disses vedtagelse på normal måde. Det ville klæde fremskridtspartiet, hvis man ville søge sin indflydelse på samme vis og ikke ved panikaktioner, men det skyldes måske den helt naturlige kendsgerning, at der er ved at gå panik i fremskridtspartiet.

Så tilbage til emnet for i dag.

Forespørgerne retter i denne debat specielt søgelyset mod de mindre danske erhvervsvirksomheder. Vi er i og for sig ikke uenige i hensigten heri. De små erhvervsvirksomheder har haft mange vanskeligheder at kæmpe med i adskillige år. Strukturændringer inden for handelsområdet og udvidelse af en række samfundsaktiviteter har ramt hårdt. Men alligevel er det måske noget for snævert med den afgrænsning, der ligger i forespørgslens formulering. Det er jo netop et særkende for den danske struktur, at der er tale om glidende overgange mellem små og store virksomheder. Set med internationale øjne har vi vel i øvrigt meget få virksomheder herhjemme, der kan betragtes som store.

Det havde måske derfor været mere rimeligt, hvis forespørgslen havde gået på, hvad regeringen ville gøre for at fremme etablering, opvækstmuligheder og eksistensvilkår for virksomheder inden for industri, håndværk, handel og servicefag, således at ordet »mindre« ikke var kommet med i formulering.

En nyskabt virksomhed må nødvendigvis være lille, før den kan vokse sig stor. Vi må derfor have en samlet erhvervs politik, der virker fremmende på initiativ og virkelyst inden for alle grene af dansk erhvervsliv.

Men det er væsentligt at fastslå, at de nye, de mindre virksomheder, om man vil, danner det, der i dag er blevet kaldt ungskov i dansk erhvervsliv. Men i stedet for at pleje denne ungskov må vi med beklagelse konstatere, at ud over de vanskeligheder, som strukturændringerne i samfundet har skabt og stadig skaber, har staten lagt stigende byrder af såvel administrativ som økonomisk art på dansk erhvervsliv, byrder, der navnlig for de mindre virksomheder har været følt så tyngende, at det dels har betydet virksomhedslukninger, dels har betydet, at virksomheder aldrig er blevet startet.

Fra konservativ side har vi gentagne gange påpeget, at en lettelse af disse byrder er en nødvendig forudsætning for at sikre erhvervslivet rimelige arbejdsvilkår. Vi kunne for et øjeblik referere tilbage til gårdsdagens debat og påpege, at der måske netop her er en berettigelse i at efterlyse en erhvervsdynamisk politik.

Vi har vel her i landet efterhånden tæt op mod 500.000 selvstændige næringsdrivende. En meget væsentlig del af disse har mindre virksomheder inden for industri, håndværk, handel og servicefag. Det er kendetegnende for vort samfund, at disse virksomheder udgør et helt uundværligt led af dansk erhvervslivs konstruktion. For det første udgør de ofte grundlaget for de større virksomheder, idet f. eks. håndværkere er underleverandører til de større virksomheder. For det andet opfylder de et nærbetjeningsbehov, som de større virksomheder ofte kan have sværere ved at klare.

Ved tidligere lejligheder har vi fra konservativ side taget initiativ til, at der fra folketingets og regeringens side føres en mere aktiv erhvervs politik. Dette skete bl. a. ved fremsættelsen af vort 14 punkts program, hvor vi med tilfredshed i august kunne notere, at det lykkedes at trænge igennem over for regeringen med nogle af disse punkter.

Skal vi pege på nogle af de ting, der resterer, og hvor vi fra konservativ side har stillet forslag, kan nævnes, at vi ønsker, at medarbejdende ægtefæller sikres ret til at medtage hele indkomsten af deres arbejde på selvan-

[John Winther]

givelsen op til halvdelen af den samlede indkomst. Vi ønsker en samordning af betaling af moms, ATP, kildeskat m. m., og vi ønsker også en længere kredittid for disse indbetalinger. Vi ønsker, at staten selv påtager sig forsikringen af højt beskattede varer, det gælder f. eks. tobak og spiritus, det er åbenbart urimeligt, at erhvervslivet skal betale forsikringspræmier for statens indtægter. Vi ønsker, at den særlige indkomstskat på fast ejendom, goodwill, aktier m. v. lempes for at give rimelige vilkår ved forretningsovertagelser. Vi ønsker, at fastprissystemet inden for bygge- og anlægsektoren ophæves. Vi ønsker, at ATP-loven ændres, således at også branchesammenslutninger får en mulighed for at låne til rationaliseringsformål, og vi ønsker, at konsulentordningerne for byerhvervene forbedres og ændres således, at de kommer på linje med konsulentordninger for andre erhverv.

Efter konservativ opfattelse er et frit, selvhjulpent erhvervsliv en forudsætning for et frit samfund. Dansk erhvervsliv har igennem generationer vist sin dygtighed og sin evne til at klare sig under ændrede vilkår. Der er derfor grund til med tilfredshed at notere sig den positive holdning hertil, som de hidtidige ordførere i dag har givet udtryk for. Men der er også grund til at fastslå, at brede, velvillige erklæringer alene ikke gør det.

Vi vil derfor opmærksomt følge med i, om denne velvilje også omsættes i praksis. Forholdet er jo det enkle, at dette samfund lever af at producere og sælge varer. Derfor er det ikke nok med smukke erklæringer, hvis f. eks. den økonomiske politik, der føres, er med til at udhule erhvervslivets konkurrenceevne. Vi ser derfor frem til, at velviljen omsættes i praksis.

Arnfast (CD):

Så vidt jeg kan se af det skrift fra venstre, som danner grundlag for denne forespørgselsdebat, er det et resultat af det arbejde, der er lavet af dem, som er kommet til at hedde »de unge løver« inden for venstre. Det er et ganske udmærket resultat, man har præsenteret her, og det er da også meget forståeligt, at regeringen tager det højtideligt, og det må man jo sige den gør, når vi har fået et svarskrift på 25 sider udarbejdet af adskillige ministerier.

Det er, ligesom om man i regeringen har sagt: skal vi ikke se, om vi kan få buret disse løver inde og så lave sådan et stort oplæg, der fortæller, hvad lovgivningen og regeringen egentlig har gjort for de mindre erhvervsvirksomheder?

Det går efter tre opskrifter. Det første er: ja men det har vi jo allerede gjort. Det andet svar lyder: det skal vi da gerne drøfte yderligere. Det sidste svar: det vil vi være meget betænkelige ved. Helt afvisende er regeringen kun ganske få steder. Man har så sendt handelsministeren ind her i løveburet for at forsøge sig som løvetæmmer, og det går jo foreløbig så fortræffeligt, for som alle løvetæmmere ved handelsministeren, at det gælder om ikke at vise frygt eller usikkerhed, men tværtimod spille på elegance, spille spillet, slå et knald med pisken af og til – uden at ramme – og i øvrigt holde en stol foran sig for at antyde, at det her er vist meget farligt, men så i øvrigt hele tiden holde ryggen fri og vejen fri til udgangen, så man kan smutte væk, hvis det virkelig bliver farligt. Men selv om der er blevet fremsat et dagsordensforslag her, tror jeg ikke, der er nogen virkelig fare på færde.

Nu er det jo ikke noget, man skal tage alt for spøgefuldt, men jeg synes nu, det er blevet en meget tør debat, og derfor har jeg indledt på den måde. Men det er klart, at de mindre virksomheder – og det er jo sagt så tit – er den ungskov, hvoraf de store virksomheder skal gro op. Det er her, tingene skal prøves, om de kan bære, om de kan blive til større virksomheder. Denne støtte sker jo i almindelighed over erhvervslivets normale kanaler – banker og sparekasser og andre finansieringsmuligheder – og sker gennem det samarbejde, som finder sted ikke mindst på kommunalt plan mellem kommunale myndigheder og disse virksomheder, netop fordi kommunerne er interesseret i at skaffe sig et nuanceret erhvervsliv. Det er som regel en meget fornuftig og jordnær politik, der er skabt, og dette at skabe et godt erhvervsklima bør vel også fortsætte netop på det nære plan.

Vi taler jo her om håndværket og den mindre industri, og samlet drejer det sig vel i dag om en 465.000 arbejdspladser, som sammen skaffer ca. 40 pct. af bruttofaktorkomsten. Der er således tale om virksomheder, der virkelig betyder noget i dansk øko-

[Arnfast]

nomi, og der er tale om virksomheder, som alt overvejende bygger på enkeltpersoners initiativ, og hvor den store procentdel af bruttofaktorindkomsten er skabt i et snævert og intimt samarbejde med forholdsvis få medarbejdere, et sted, hvor man kender hinanden, og hvor man ved, at man er afhængig af hinanden. Der ligger en vældig inspiration i sådan et snævert samarbejde, men samtidig ligger der også et stort ansvar, og der er nok adskillige virksomhedsejere af den type, der nu har mange søvnløse nætter i ængstelse for, om virksomheden nu kan svare sig eller ikke, netop fordi man kan risikere at komme til at afskedige medarbejdere, som man har et meget nært forhold til. Derfor må vi da også gøre alt, hvad vi kan i vor politik herinde for at støtte disse mindre virksomheder og de mennesker, der påtager sig at drive disse virksomheder, ikke mindst i krisetider som disse.

Jeg har set i pressen, at der i de første otte måneder af 1977 gennemsnitlig gik 31 virksomheder nedenunder og hjem pr. uge. Det er jo horrible tal. Lad nu virksomhederne være mangearterede, lige fra sådanne, hvor en god svend har forsøgt sig som selvstændig mester med en enkelt hjælper og en lærling, et vinduespudefirma osv., men der er jo også ret store virksomheder, og det er dog et stort tal, at 31 forhåbninger, planer, optimistiske kalkulationer er blevet skuffet. De er jo ikke startet i spekulationsøjemed; det er jo ikke det, vi taler om. Det er virksomheder, hvor igangsætteren arbejder aktivt med hele tiden. Det illustreres vel bedst af de mange situationer, hvor medarbejderne søger at drive en mindre virksomhed, der er truet, videre i forening, når igangsætteren, mesteren eller lederen må give op og dreje nøglen om.

Vi skal i dette folketing gøre, hvad vi kan for at støtte disse virksomheder. Når jeg læser handelsministerens notat på de 25 sider, må man indrømme, at det har folketinget også gjort gennem love og forskellige ordninger. Jeg genkender mange af disse ordninger og støtteforanstaltninger som forligsmateriale, materiale, centrum-demokraterne har været med til at lave. Jeg genoplever uger og nætter, hvor disse lempelser og procenter blev drejet og vendt for at nå frem til et resultat.

For mig står det helt klart, at dette ikke er et erhvervsfjendtligt folketings resultat. Det

er resultater af den blandingsøkonomi, som er blevet endnu mere betydningsfuld for hele vores erhvervsliv – og også er blevet mere kompliceret – af krisen og under krisen. Men alligevel føler jeg mig overbevist om, at hvis jeg gik ud til erhvervsorganisationer eller til enkelte erhvervsdrivende med disse 25 sider, ville manden, der arbejder med den lille virksomhed, nok sige: ja vel, det er meget godt og rigtigt, men det er alligevel ikke nok i dag; jeg tør ikke gabe over mere i min virksomhed netop nu. Der har vi jo krisens egentlige problem: den forsigtighed, som præger erhvervslivet i dag, ikke mindst de mindre virksomheder.

Et af de punkter, som stadig volder de største betænkeligheder, er f. eks. det administrative arbejde, som er forbundet med at sætte andre mennesker i arbejde, og det bliver jo ikke mindre, efterhånden som vi herinde prøver at skabe større og større tryk i arbejdsforholdene. Det er berørt i venstres oplæg, og det er et af de punkter, hvor handelsministeren ligesom holder stolen foran sig. Pisker smælder, men stolen bliver holdt foran, hver gang der bliver knurret lidt.

Regeringen skriver i sit svar, at den af principielle grunde ikke har kunnet gå ind for vederlagsordninger for dette administrative arbejde, som jo findes bag moms, og hvad ved jeg. Det samme svar fik vi, da centrumdemokraterne i oktober 1975 fremsatte forslag om ydelse af 3.000 kr. om året i godtgørelse til de erhvervsdrivende for momsindkrævningen til det offentlige.

Nu dækker regeringen sig ind ved at henvise til, at man i forhandling med Håndværksrådet koncentrerer sig om nye forsøg på regnskabsopstillinger osv., bl. a. det der er gennemført ved Københavns Malerlaug.

Jeg synes, det eksempel, som ministeren selv nævner, er et eksempel på, hvordan love har tvunget en branche til at skabe sin egen løsning. Det er jo ikke alle virksomheder, som kan indpresses i sådan et standardskema, som ministeren nu henviser til. Men netop en kontantgodtgørelse ud over den rentefordel, ministeren også henviser til bag momsregnskabet, netop en kontantgodtgørelse – og den burde vel være 5.000 kr. i dag – ville jo kunne anvendes til at sætte regnskabskonsulenter i arbejde eller netop skabe instrumenter, som de mindre erhvervsdrivende kunne støtte sig til og skabe den aflast-

[Arnfast]

ning for den mindre erhvervsdrivende, sådan at han kunne koncentrere sig om at producere og sælge og passe kunderne. Og her må tilføjes: passe samarbejdet i virksomheden, ikke mindst uddannelsen af nye medarbejdere. Det opsving, som mesterlæren har fået, efter at regeringen truede med at presse en EFG-lov ned over alle mestre, viser, at dansk erhvervsliv fortsat er parat til at uddanne sine medarbejdere og vedligeholde den høje standard.

Venstre er inde på andre ting i sit oplæg, ja, man kunne jo gå i gang med hele skatte-spørgsmålet, og man nævner vikarordninger. Dette er også en af centrum-demokraternes kongstanke, som er smukt henlagt i et udvalg med venstres støtte, men her taler man altså nu om at finde nogle vikarordninger. Vi i CD har navnlig koncentreret os om begrebet konsulentbistand, og vi har navnlig villet interessere os for den hjælp, der eventuelt kan ydes til eksportbistand. Vi finder, at mindre virksomheder som underleverandører eller i samarbejde kan skabe en ny afsætning også i udlandet.

Det sker allerede i dag. Man opdager det ikke, før man hører om, at der er krise for en eller anden stor virksomhed i andre lande, f. eks. Volvo i Sverige. Så opdager man pludselig, at den krise også kan koste arbejdspladser her i landet. Vi har altså en betydelig underleverandørekseport enten som halvfabrikata eller specialer. Men dette burde vi på en eller anden måde have kortlagt med henblik på en udbygning af dette virke. Ministeren erklærer sig positiv over for tanken om at nedsætte ekspertudvalg til at behandle de mindre virksomheders problemer. Kunne der ikke blive lagt afgørende vægt på, at netop dette spørgsmål om underleverancer med henblik på eksport blev undersøgt ved denne ekspertgruppe, som der er åbenhed over for?

Vi ved, at loven om Danmarks erhvervsfond giver mulighed for en sådan støtte, og vi ved, at Industrirådet og Håndværksrådet i dag har konsulenter til støtte for den slags initiativer, men det er landsomfattende initiativer. Ville der ske noget ved, om man søgte på regional basis at etablere sådanne eksportstøtteordninger? Man har jo alligevel ved disse regionscentre så mange andre eksperter til støtte for de mindre virksomheder; kunne man ikke også få etableret interesse for eventuel eksport fra mindre virksomheder?

Vi har jo også i dag ansat nye embedsmænd i hvert amt til undersøgelse og bekæmpelse af arbejdsløsheden og til opsøgende virksomhed. Vi har måske brug for opsøgende virksomhed også fra handelsministeriet med blikket rettet mod eksport. Jeg tror, det ville give nogen tryghed, hvis virksomheder eller virksomhedsgrupper havde en fornemmelse af, at man både i handelsministeriet og udenrigsministeriet var parat til at tage sig af deres problemer på lige fod med den støtte, man yder til vore store eksportvirksomheder med verdensnavn.

Ministeren understreger i den sammenhæng, at der kun kan blive tale om råd og vejledning, ikke egentligt salgsarbejde. Det er vi indforstået med; det må blive virksomhedsledernes ansvar. Men når det gælder om at følge konjunkturer og markeder rundt omkring ikke mindst i EF, kan man støtte virksomhederne, således at der går hurtig indberetning direkte til producenterne, hvis der er omslag på afsætningsmarkedet.

Der er andre ting, jeg kunne have lyst til at gå ind i, selv om dette jo skal være principielle betragtninger. En af dem er problemet om de sociale sikringer af folk, der tager den risiko at starte en virksomhed. Jeg har netop fået præsenteret et eksempel på en lønmodtager, der prøver at starte en virksomhed. Få måneder efter brækker han et ben, og selv om han har forsikret sig for 1.200 kr. for disse 5 uger, før han kan få dagpenge, kommer han altså alligevel ud for, at når han søger bistand, bliver der sagt: ja men vi må se regnskabet. Denne mand har kun et kvartals regnskab – det må han for det første etablere med en revisor osv., det koster også penge – og dette regnskab viser naturligvis, at han har investeret ganske betydeligt i det kvartal, med det resultat at han faktisk ikke har noget større overskud i det kvartal. Og hvad så? Så bliver der sagt: når De ikke har noget overskud, er der faktisk ikke nogen måde, vi kan hjælpe Dem på. Nu var det da heldigvis forstående folk, de kunne godt se problemet, og til sidst fandt de da også ud af, at de ville bruge hans sidste halve års lønmodtagerindtægt, for det var vel hans levestandard. Men det er et eksempel på, at der måske er et hul i nogle af lovene, og hvor vi herinde i folketinget fortsat kunne gøre dem bedre. Jeg er da også bekendt med – nu er jeg jo kun sted-

[Arnfast]

fortræder – at der bliver fremsat forslag fra venstre, de konservative og CD om, at man ønsker disse 5 uger bragt ned til 3. Men jeg har også forstået på disse papirer, at ministeren holder stolen foran sig i denne sag. Vi håber, at det kommer til en forhandling. Vi mener, det skal gå den vej, at man drøfter tingene og finder de huller, og kan regeringen ikke se dem, har vi andre vel mulighed for gennem vores kanaler at påvise, hvor de er.

Det vil jeg tage som udgangspunkt for nogle afsluttende bemærkninger. Det er et ganske udmærket oplæg, som det er sagt flere gange, fra venstres side, og man kan i alle partier finde frem til forslag, man har fremsat i de sidste par år netop for at afhjælpe; vi kan også. Men jeg er egentlig lidt bekymret over, at venstre fremlægger sine forslag på den måde uden at have søgt kontakt med andre partier og eventuelt går sammen med dem.

Nu nævner jeg ét hjørne, hvor vi har fundet sammen om et lovgivningsinitiativ, men jeg har indtryk af, at erhvervsfolkene er lede og kede af at høre snart det ene parti, snart det andet parti føre et eller andet forslag frem, som i en større sammenhæng måske slet ikke får nogen betydning, fordi andre viger tilbage for det, fordi det ikke er fremsat i samarbejde. Jeg vil – kommende udefra – opfordre ikke mindst initiativtagerne til denne forespørgelsesdebat, venstre, til at prøve at søge at skabe et samarbejde om lovforslag, der gælder erhvervslivet. For først på det tidspunkt vil erhvervslivet tage det højtideligt, om salens side derovre virkelig forener sig og går sammen om tingene. Og hvis vi gør det, tror jeg altså også, at noget af optimismen vil stige.

Men jeg må indrømme, det er vanskeligt, ikke mindst når man nu som i dag pludselig får præsenteret et forslag til motiveret dagsorden som det fremsatte. Det kan vi ikke have megen sympati for. Den første del af dagsordensforslaget omtaler kapitalvindingskatten, hvor vi er dybt inde i forhandlinger om afskaffelse, afvikling eller nedtrapning. Den anden del af dagsordenen taler jo faktisk om lovgivning, og det er altså lige netop det spørgsmål, som venstre, de konservative og CD vil fremsætte forslag om. Vi kan ikke se med megen sympati på den dagsorden, og jeg er bange for, at erhvervslivet også vil ry-

ste på hovedet og sige: det er jo ikke på den måde.

Jeg håber, at man i fremtiden vil arbejde sammen i den side af salen, således at man kan præsentere regeringen, løvetæmmeren, for et større og stærkere udspil sammenlagt, fordi det er en meget forhandlingsvillig regering, vi har i øjeblikket.

Ole Olsen (SF):

Nu er der givet mange roser til venstre for det oplæg, man kommer med her, og jeg skal også gerne aflevere en buket blomster til venstre, men jeg er ikke sikker på, den ikke indeholder betydelig flere tidsler end roser; jeg ved godt, roser også kan stikke.

Der er ingen tvivl om, at der er gode ideer i det, venstre kommer med. Det kedelige er selvfølgelig, at det er ting, som vi andre også godt er klar over, og som har været taget op, så det er ikke nyt, men det er da godt, det kommer alligevel, sådan at vi kan få debatten om det.

Så vil jeg godt tage de tidsler, som jeg faktisk må give venstre. Det forekommer mig, at hovedparten af forslagene er ganske ordinære erhvervsstøtteforanstaltninger, hvor man mere eller mindre vilkårligt hælder milliarder af kroner ud over erhvervslivets hoveder. Det plejer venstre og andre partier at slippe godt fra over for socialdemokratiet: når socialdemokratiet er presset op i en krog og står og skal bruge nogle forligspartnere og ikke kan orientere sig fornuftigt til anden side, kommer venstre og andre partier igennem med nogle fuldstændig halsløse erhvervsstøtteordninger, som ikke hjælper på de problemer, de påstår de hjælper på, men blot forårsager nye udgifter for skatteyderne.

Hvis vi skal tage det gode først – og det er vel altid rimeligt – kan vi sige, at sådan noget som konsulentordninger, hele problematikken omkring de mindre erhvervsdrivendes administrative byrder er noget, det er fornuftigt at tage op, og hvis venstre vil nøjes med at køre dette under sådan en debat, er der ingen tvivl om, at venstres initiativ kunne være ført frem til et bredt flertal her i folketinget, hvis man havde koncentreret sig om at løse disse problemer. Det er blevet sagt af ministeren, af den socialdemokratiske ordfører, af hr. Arnfast og flere; jeg vil også gerne føje det til. Der er ingen tvivl om, at vi har

[Ole Olsen]

et meget bredt flertal i folketinget for, at disse problemer skal løses.

Nu sagde den socialdemokratiske ordfører, hr. Poul Nielson, noget vældig fornuftigt. Han sagde, det ikke var nok at komme med nogle store ord om det, det hjalp ikke ret meget, det var rent konkret og praktisk arbejde, der er brug for. Der er brug for et udrædningsarbejde med at finde ud af, hvordan vi får forsimplet disse ting, hvordan vi får forenklet byrderne for de mindre erhvervsdrivende.

Hr. Maisted kom ud over at aflægge den sædvanlige trosbekendelse med en enkelt ting, som jeg synes var meget god. Han remsede nemlig en lang række byrder op, som faktisk blev lagt på de erhvervsdrivende. Jeg kan da godt se, at det kan være et stort arbejde at slå alle disse ting op og remse dem op, og det synes jeg da nok hr. Maisted skal roses for, når jeg nu er i gang med at uddele roserne. Resten skal jeg måske komme lidt tilbage til senere.

Kunne vi koncentrere os om denne, jeg vil ikke sige halvdel, for jeg kan ikke sådan stå i farten og dele op, hvor meget af venstres initiativ der er fornuftigt, men altså det, som er koncentreret om, hvordan vi løser de administrative byrder, er det store flertal til stede. Arbejdet skal blot i gang, og jeg mener altså, at handelsministeren opråbte meget fornuftigt, og SF skal da også gerne melde sig blandt de partier, som gerne vil være med til at løse de byrder. Vi mener bestemt ikke, at venstre kan eller skal have lov til at forsøge at tage patent på at være erhvervsvenlige. Vi mener minsandten, vi er lige så erhvervsvenlig, som venstre er, selv om vi måske opfatter ordet erhverv på en lidt anden måde. Jeg tror, venstre i højere grad tænker på ejerinteresserne. Det gør SF ikke. Vi ser nok på erhvervslivet på to forskellige måder.

Også hvad angår det, vi måske kan kalde erhvervsstøtte, eller som er lige på kanten af det, er der da problemer med, at der finder diskriminering sted mod mindre erhvervsvirksomheder. Det er ganske rigtigt trukket frem, at med hensyn til udlandslån er der faktisk en ganske grov diskriminering mod mindre erhvervsvirksomheder: de har ikke samme muligheder som de store erhvervsvirksomheder for at optage udlandslån.

Det er også et punkt, hvor vi gerne vil være imødekommende, hvor vi vil bede regerin-

gen om at komme med udspil og vil se det i møde. Vi vil selvfølgelig bedømme det, når det kommer – vi skal ikke give store forhåndstilsagn om det – men vi mener, det var rimeligt, om de udlandslån, som faktisk blev optaget, i højere grad, end tilfældet er for øjeblikket, kunne tilflyde de mindre erhvervsvirksomheder til finansiering.

Om finansieringen specielt af de mindre erhvervsvirksomheder skal jeg sige, at jeg i og for sig mener, vi er gået langt nok inden for de rammer, vi har nu. Det er da muligt, vi hen ad vejen skal justere nogle forskellige beløb – det skal vi sikkert – men jeg tror, vi er gået langt nok. Hvis vi skal videre, må vi til at gøre noget for venstre så vederstyggeligt som begynde at snakke økonomisk demokrati, og det er jeg fuldstændig klar over ikke er venstres livret. Bl. a. i SFs forslag om kapitalstyring, som indgår i vores model for økonomisk demokrati, ligger der jo ganske ubenægteligt store fordele for de mindre erhvervsdrivende, og vi fornemmer i dag – ja, det er ikke bare noget, vi fornemmer, det er kendsgerninger – at kapitalen i dag styres væk fra specielt mindre erhvervsvirksomheder og i meget høj grad over i jordspekulation. Der tror vi at vi kan gøre stor nytte ved at få gennemført specielt SFs forslag om økonomisk demokrati. Men hvis vi kunne skaffe et flertal for et økonomisk demokrati-forslag her i folketinget, fandt vi jo nok ud af sammen, hvad det skulle indeholde nøjagtigt af elementer.

Men som sagt: videre ad den nuværende vej med hensyn til finansiering af de mindre erhvervsvirksomheder vil vi ikke gerne gå.

Så indeholder venstres forslag jo en lang række, som jeg har sagt, direkte tilskud til erhvervslivet. Det plejer at være ting, som venstre kun kan komme igennem med, når vi står i en forligssituation, men her forsøger man igen at kæde det sammen med de fornuftige forslag, og det går jo lige fra kapitalvindingskatten til skattefri henlæggelse til konjunkturreguleringsfond – jeg skal ikke remse dem alle sammen op – men vil også lige nævne beskatning af medhjælpende ægtefæller; hele den sædvanlige suite er kommet med her. Det samme er tilfældet inden for socialpolitikken. Vi har meget lidt sympati for de fleste af de forslag, som venstre er kommet med her.

[Ole Olsen]

Lad mig specielt om kapitalvindingsskatten sige, at denne frivillige afdragsordning, som venstre gerne vil have gennemført, synes jeg venstre kunne have lanceret på en noget smartere måde. Havde venstre været til at tale med, når vi talte kapitalvindingsskat, altså i realiteten en skærpelse af kapitalvindingsskatten, som jeg ved socialdemokratiet vil, SF vil, og en række andre partier her i folketinget vil, så var det da muligt, at vi også godt kunne snakke om dette. Men når venstre kommer isoleret med det, må venstre være klar over, at så kan man ikke få den store sympati.

Der er ingen tvivl om, at venstre foregiver at varetage nogle erhvervsinteresser, som venstre efter min bedste overbevisning ikke varetager. Det er ikke erhvervsinteresser, som vil blive ramt på en uheldig måde af en rimelig kapitalvindingsskat, men det er da rigtigt, at der er problemer i forbindelse med generationsskiftet. Vi ville være meget villige til at se på disse problemer i forbindelse med gennemførelse af en ordentlig kapitalvindingsskat. Jeg tror, venstre forpasser tidspunktet for at få indflydelse på, hvordan en kapitalvindingsskat skal være, og også eventuelt på, om man i forbindelse med generationsskiftet kunne finde en afdragsordning, hvis venstre ikke spiller mere positivt ud, end vi har set i den sidste periode.

Venstre har én gang tidligere taget et medansvar for at indføre en kapitalvindingsskat. At det så blev et misfoster af en kapitalvindingsskat, lad det ligge, men venstre har dog turdet tidligere. Jeg må derfor appellere til venstre én gang til om at turde spille ud. Jeg tror, man kunne gavne erhvervslivet ved det og samtidig vinde den politiske indflydelse, som man naturligvis efterstræber.

Om egnsudviklingsstøtten specielt vil jeg gerne sige, at dér må jeg nok delvis være enig med venstre. Jeg tror – eller rettere sagt jeg ved – at den går, som venstre siger, i for høj grad til store erhvervsvirksomheder. Nu er det jo sådan, at det ligger inden for handelsministerens muligheder i forbindelse med administrationen af egnsudviklingen at forsøge at gøre noget ved det problem. Jeg vil godt have handelsministerens tilsagn fra tallerstolen om, at han vil forsøge rent administrativt at gøre noget ved det, sådan at vi i højere grad får ledet egnsudviklingsstøtten over til mindre virksomheder. Dette være

sagt ikke bare for de mindre virksomheders skyld, men også af hensyn til egnsudviklingen; jeg tror, det kunne være mere effektivt at få fremmet en mere nuanceret beskæftigelse, såfremt man i højere grad fik egnsudviklingsstøtten givet til mindre erhvervsvirksomheder.

Jeg skal lige bruge en lille smule tid på fremskridtspartiets dagsorden. Den er vel på en måde typisk for fremskridtspartiet. Man forsøger på én gang at takkes en lang række partier og hugge igennem og at få noget vedtaget. Jeg tror ikke, man får held til det. Den er også typisk på en anden måde, hvis man ser på det første punkt. Hr. Maisted står godt nok op her og siger, at det, vi skal gøre for at hjælpe erhvervslivet og specielt de mindre erhvervsvirksomheder, er selvfølgelig at sænke skatten. Her mener fremskridtspartiet i reglen indkomstskatten. Når man så ser, hvad der står i dagsordenen, vil man se, at det er kapitalvindingsskatten, fremskridtspartiet vil have afskaffet. Det lyder jo smukt, at når man over for vælgerne og over for lønmodtagerne skal snakke om skattelettelser, er det indkomstskatten, man snakker om, men øjner man en chance, så er det kapitalvindingsskatten. Det viser vel tydeligt, hvor fremskridtspartiets virkelige sympatier ligger. De ligger hos spekulanter, de ligger hos folk med mange penge. Så kommer lønmodtagerne bestemt i anden eller tredje eller syvende række, eller hvad det nu bliver.

Andet punkt om skattereglerne for medhjælpende ægtefæller er yderst ejendommeligt. Vi har for øjeblikket ikke ét, men to lovforslag liggende på folketingets bord, og vi er i gang med dem i udvalget. Så mener fremskridtspartiet åbenbart, at det er rimeligt blot at fejde de lovforslag, som vi er i gang med at behandle seriøst, af bordet og i stedet forsøge som sædvanlig at lovgive gennem en dagsorden. Jeg ved ikke, om vi andre nogen sinde kan få lært fremskridtspartiet at holde op med den opførsel og forsøge at respektere de parlamentariske spilleregler på en sådan måde, at vi dog kunne komme af sted med at arbejde på en anstændig måde.

Jeg kan ikke dy mig for en enkelt bemærkning til hr. Arnfast. Jeg ved godt, at CD tidligere er gået ind for en kontant godtgørelse til erhvervsdrivende på 3.000 kr. om året; det var i forbindelse med momsen. Så har ministeren forhandlet med Håndværksrå-

[Ole Olsen]

det, og jeg ved da også, at Håndværksrådet tidligere selv har taget spørgsmålet op. Nu forsøger hr. Arnfast at bagatellisere den afvisning, der er kommet fra Håndværksrådet over for ministeren, og foreslår i stedet for, at de skal have 5.000 kr. Jeg synes, det er yderst ejendommeligt.

Det, der er tale om, er reelt, at en så betydningsfuld organisation som Håndværksrådet direkte ved sine kompetente forsamlinger har afvist at modtage en godtgørelse. Det forhindrer ikke hr. Arnfast i i stedet for 3.000 kr. at foreslå 5.000 kr. Jeg synes, at hr. Arnfasts argumentation for at holde fast ved kontantgodtgørelsen var usædvanlig ringe. Derimod er det rigtigt, at Håndværksrådet er meget ivrig for den anden del af det, venstre har snakket om, det med de administrative byrder. Her støtter SF fuldt ud Håndværksrådet. Jeg mener, at hr. Arnfast ved så hurtigt som muligt at glemme dette forslag om kontant godtgørelse og begynde at koncentrere sig om det andet sammen med nogle af os andre ville gøre dansk erhvervsliv, de mindre virksomheder, en stor tjeneste i stedet for at blive ved med at fabulere om disse kontantgodtgørelser, som man åbenbart direkte skal stoppe ned igennem halsen på det mindre erhvervsliv.

Hr. Arnfast snakkede også om EFG-uddannelsen, hvordan man forsøgte at presse den ned over hovedet på erhvervslivet. Jeg gad vide, hvor god føling med dansk erhvervsliv, specielt med mindre mestre rundt omkring, hr. Arnfast egentlig talt har, når han kommer med den slags udtalelser.

Generelt om erhvervspolitikken – og det er venstres skyld, at jeg tager det generelle spørgsmål op, for venstre siger selv: vi vil ikke have nogen forvridding, vi vil stort set gøre det samme for alle erhvervsdrivende – er jeg nødsaget til at sige – og jeg sagde faktisk bogstavelig talt det samme i går – at vi er kommet for højt op i den direkte erhvervsstøtte. Det er for mange milliarder kroner, vi poster ud på det. Men det er måske ikke det værste, det værste er simpelt hen, at når vi endelig giver den, så anvendes den forkert, pengene anvendes tåbeligt på tilfældige tilskud, som ikke hjælper på beskæftigelsen. Vi så det jo illustreret klart i går. Man giver den ene dag yderligere afskrivninger, sådan at der investeres i arbejdskraftbesparende maskineri, og når det så er galt, kommer man

rendende og vil også give penge for, at der ansættes arbejdskraft. Mere tåbeligt kan man simpelt hen ikke opføre sig.

Den store fejl er, at de penge, vi bruger på erhvervslivet, på erhvervspolitikken, bruges forkert. Jeg kunne tænke mig, at man i stedet for det udvalg, venstre vil have nedsat, tog det noget bredere op og forsøgte at gennemanalysere de penge, vi faktisk anvender til erhvervspolitik i dag, og så, om vi ikke kunne anvende dem på en fornuftigere måde, end vi gør. Der anvendes faktisk mange milliarder kroner, og de kunne givetvis anvendes bedre, end de bliver anvendt i dag, ikke alene til gavn for de mindre erhvervsdrivende, erkendt, de ligger SF mest på sinde, men til gavn for hele det danske erhvervsliv og til gavn for hele det danske samfund.

Jørgen Jensen (DKP):

Må jeg først sige til hr. Ellemann-Jensen, som var ordfører for forespørgerne, og som sagde, at der skulle være mulighed for flere for at blive selvstændige: er det en erkendelse af, at venstre i samarbejde med andre partier gennem indkomspolitik, overenskomstindgreb, har skabt så ringe forhold for lønmodtagerne, at det er uudholdeligt, kan jeg sige, at så er der sikkert noget rigtigt i at stille det op på den måde. Man har begrænset deres indflydelse på egen arbejdsituation; den betød ellers, at der også kunne være en glæde ved at være lønmodtager og producere noget fornuftigt. Man har frataget dem sikring mod vilkårlige afskedigelser og dermed skabt en utryghed ved at være lønmodtager, og man har gennem en tempoopskruining skabt forhold på arbejdspladserne, som alle ved virker nedbrydende for helbredet. Kendsgerningerne er jo, at arbejderne i dag producerer mere og billigere og bedre end tidligere, og alligevel er det sådan, at de daglig bliver udsat for trusler om arbejdsløshed, fordi bl. a. venstre og hr. Ellemann-Jensen påstår, at lønnen er for høj, og at det er det, der er årsag til, at der bliver arbejdsløshed. Man må også notere en faldende realløn.

Selv om man ikke er socialist, har man dog tidligere også fra venstre erkendt, at vi var afhængige af hinanden i dette samfund, og at også det arbejde, der blev udført på fabrikkerne, var en nødvendig forudsætning for det moderne samfund. Vi har da også

[Jørgen Jensen]

tidligere hørt fra venstre, at arbejderne havde det egentlig godt i dag, så der var ikke så megen grund til hverken at strejke eller at foretage sig noget af det, man kalder for ulovligt, så jeg forstår egentlig godt, at man nu erkender, at det ikke rigtig holder længe, og derfor skal man være selvstændig for at kunne holde ud at leve.

Jeg vil også godt sige lidt om den problemstilling, at de store investeringer, som nu skal finde sted på grund af udlandslån, går til de større virksomheder. Ja men skal man nu ikke erkende, at den nuværende krise med 200.000 arbejdsløse, med vanskeligheder bl. a. også for de småhandlende og den mindre industri netop skyldes den frihed til at anvende og investere kapital dér, hvor det er mest profitgivende uden kontrol eller styring fra samfundets side, altså alt det, som venstre også tidligere har forsvaret.

Derfor må jeg sige, at tager vi kun overskrifterne til de 8 punkter, man har stillet op fra venstres side, er vi da enige om, at der på alle områder burde foretages noget her fra folketingets side, men når man læser nede under overskrifterne, må jeg erkende, at vi er meget uenige med venstre i den måde, man vil løse de problemer på, som skjuler sig under overskrifterne. Derfor ser jeg alene disse overskrifter som et forsøg på at sikre nye tilskud til erhvervslivet, altså de mindre virksomheder. Man skal bare erkende, at de mindre virksomheder ikke er enkeltstående, men at mange af dem direkte er repræsentanter for storindustrien og storkapitalen. Det eksisterer også i den mindre industri i Danmark i dag.

Men som det også fremgår af handelsministerens bemærkninger, er der ikke mindst gennem de senere år gennemført en række støtteordninger for arbejdsgiverne, og de er betalt først og fremmest af arbejderne gennem tilbageholdenhed, gennem øgede skattebyrder og afgifter. Jeg skal ikke nævne den lange række af områder, som ministeren har peget på. Men ud over de af handelsministeren opgivne kunne nævnes indgrebene i overenskomstsituationen med begrænsning af arbejdernes økonomiske og sociale krav over for arbejdsgiverne, og det er jo slet ikke så få, hvis man skulle tage alle dem op.

Indgreb i dyrtidsreguleringen er vel egentlig noget for sig selv; det fritager arbejdsgiverne for at betale selv en begrænset erstat-

ning for de prisstigninger, som finder sted. Men samtidig ser vi også, at dette indgreb netop viser indkomstpolitikens selvmodsigende virkning. Den betyder samtidig en forbrugsbegrænsning, og derfor rammer denne besparelse for arbejdsgiverne netop tilbage på de småhandlende, på den mindre industri, som vi skulle diskutere i dag.

Der har også været talt om uddannelsesmulighederne, og det er egentlig et af de få punkter, jeg vil tage op fra venstres plan. Det kunne her have været på sin plads at erindre om det knæfald, som man ikke mindst fra venstres side fik presset igennem, da vi diskuterede EFG-uddannelsen. Her var det spørgsmålet om at forhindre, at man også fik en almindende uddannelse sammen med en faglig uddannelse; og skulle man tale om noget, som var nødvendigt for, at man kunne sikre, at også håndværkeren og den mindre erhvervsdrivende kunne klare sine problemer, var det vel netop, at de samtidig med en håndværksmæssig uddannelse også fik en almen uddannelse, således at de var i stand til at løse de problemer, der rejste sig for dem, når de skulle skabe en mindre virksomhed. Men dengang ville man ikke lytte, da sagde man, at det eneste saliggørende var, at man sikrede, at de mindre virksomheder fik mulighed for billig arbejdskraft. Det var det, der var fremme, da vi diskuterede EFG-uddannelsen, som man fik ødelagt, da man sagde, at der ikke skulle betales for basisåret, og at man ikke ville garantere praktikpladser.

Jeg tror altså, at man skal være forsigtig med at trække den slags ting frem, for det er den modsatte politik, man har ført herinde igennem sin indsats.

Det virker også på mig noget selvmodsigende med den interesse, der er fra venstres side, for, at den mindre industri kunne få andel i ATP-pengene. Det skal understreges, at det er lønmodtagernes penge, og det skal også siges, at det er penge, der er samlet sammen gennem en tvangsopsparing, som er vedtaget her i folketinget. Ikke mindst ved den sidste opsparing, som hænger sammen med dyrtidsindgrebet, er der givet garanti for, at det er arbejdernes penge, og at det alene er dem, som skal bestemte, hvorledes de skal bruges. Men det betyder vel, at venstre ikke har så meget imod penge fra en central fond opsparret af arbejderne, når pen-

[Jørgen Jensen]

gene skal gives uden nogen form for kontrol til erhvervslivet. Men det, som egentlig for mig er det afgørende, er, at i såvel venstres som regeringens planer er det bemærkelsesværdigt, at man ser helt bort fra det kapitalistiske samfundssystems grundlæggende modsætninger og de begrænsninger, som det også sætter for den mindre virksomhed.

Det er ikke samfundshensyn eller menneskelige hensyn, der er bestemmende for, om en virksomhed etableres eller for dens mulighed for at overleve. Det er alene spørgsmålet, om den kan forrente sig, om den er profitgivende. Og hvad er det for vanskeligheder, de små virksomheder har? Man vil helst tale om, at det er lønstørrelsen, at det er administrative og økonomiske byrder ved skatteopkrævning, ved opkrævning til ATP, ved sygedagpengeordningen osv., men de virkelige vanskeligheder ligger i at skaffe penge til etableringen af nye virksomheder.

Kapitalen har naturnødvendigt det krav, at den sikrer sig den størst mulige profit eller forrentning her i samfundet, og at den vil have den størst mulige sikkerhed, så det er ikke underligt, at kapitalen søger at investere de steder, hvor den kan opnå det nemmest i det nuværende samfund, og det er bl. a. ved investering i jord og fast ejendom. Der er en hurtig profitmulighed her, og der er også en stor sikkerhed ved at gøre dette. Der er også et andet område, nemlig de afskrivningsfiduser, som findes bl. a. ved anpartsselskaber o. lign.

Det er ikke, som det blev nævnt fra venstres ordfører, den gode idé, som gør en virksomhed til en god virksomhed. Hvad er en god virksomhed egentlig? Hvordan bliver den bedømt i det nuværende samfund? Er det den virksomhed, som giver et godt arbejdsmiljø? Er det den virksomhed, som overholder love og regler? Nej, det er det ikke. Er det den virksomhed, der producerer ud fra et samfundsmæssigt værdifuldt synspunkt, altså laver en samfundsgavnlig produktion? Det er det heller ikke. Er det den virksomhed, som sikrer genbrug i en situation, hvor alle taler om, at der er begrænsede ressourcer? Nej, det er det heller ikke. Om det er en god eller en dårlig virksomhed ligger alene i, om den sikrer dem, der har investeret penge i den, en god forrentning. Det er den eneste målestok, der er for, om det er en god eller en dårlig virksomhed.

Det er også det, der har kendetegnet venstres politik hidtil, når man har diskuteret spørgsmålet om gode virksomheder, om produktion og effektivitet i samfundet på nuværende tidspunkt. Det er også det, der er gået igen, når man har taget stilling til genbrugsforanstaltninger og for den sags skyld på alle områder i samfundet, hvor man har diskuteret aktivitet.

Der må stilles nogle absolutte minimumskrav til virksomhederne, for at de kan være eksistensberettigede – det må der også til mindre virksomheder – og de må kunne opfyldes, hvis de skal kunne eksistere. Det er klart, at sådan må det være også i det nuværende samfund, og det gælder det miljømæssige, det sikkerhedsmæssige og det sociale område. Derfor er det helt urimeligt at sige, at disse krav er for dyre for de mindre virksomheder. Der skal sættes ind her.

Jeg vil også gerne gøre et par bemærkninger om den frie konkurrence. Hvordan virker den, og hvordan påvirker den i virkeligheden de mindre virksomheder? Hvad er det, der truer de småhandlende? Er det det store arbejde, de har med at administrere skatteopkrævning, moms osv.? Er det ikke i højere grad kædebutikkerne, de store butikcentre, som skabes rundt omkring? Det er monopolerne, der sådan set er den største trussel mod de småhandlende. Det er klart, at der er en udvikling i samfundet, som overflødigger mange af dem. Sådan må det også være. Når fordelingsapparatet bliver mere smidigt og bedre, vil der også være nogle af de småhandlende, der bliver overflødig.

Men den virkelige trussel kommer et helt andet sted fra. Mange gange kan det være svært at forstå, at det er profitgivende at investere i de store centre, som bliver bygget rundt omkring, hvis man vel at mærke glemmer eller skjuler, at kapitalen og kapitalhaverne har mulighed for at flytte investeringerne, således at de er profitgivende, hvad enten det så er grundspekulationen, som går forud for bygningen af de store centre, eller det er selve byggeindustrien, produktionen eller fordelingsapparatet. Der er altså her muligheder, og det er dem, man i højere grad skulle sætte ind over for.

Det er rigtigt, som det er sagt, at de mindre virksomheder i Danmark kunne i det nuværende samfund også være idéfremmende og igangsættende. Det ser vi slet ikke bort

[Jørgen Jensen]

fra. Det kan også være noget af billedet af den nuværende situation. Men hvad er så forudsætningen for, at de kunne være det? Og hvad skulle man sætte ind over for? Efter vor opfattelse skulle man i højere grad have kontrol med banker og med finansieringsinstitutter og en skærpet aktieselskabslovgivning. For det nytter jo ikke noget at tale om, at det er vanskeligt at få penge til den mindre industri, når man samtidig lukker øjnene for, at også den mindre industri i virkeligheden må være med til at betale profitter til de store kapitalgrupper herhjemme og i udlandet.

Det var også det, der lå bag mine bemærkninger indledningsvis om, at også den mindre virksomhed herhjemme i meget høj grad var repræsentant for de store koncerner. Det gælder også, når man flytter produktion. Det er kendetegnende ved situationen under højkonjunkturen, at det var nemmere og billigere enten at flytte en del af produktionen ud til mindre virksomheder eller selv at oprette mindre virksomheder under et eller andet skjult anparatsnavn eller enkeltperson og dermed sikre, at man i en anden situation kunne frigøre kapital ved at lukke disse mindre virksomheder. Det er jo noget, vi ved, de store koncerner gjorde også herhjemme, og derfor er det nødvendigt at erkende, at også den mindre industri er underlagt betingelserne i det nuværende samfund.

En enkelt af de foregående talere har nævnt eksempler fra vedkommendes egen virksomhed. Jeg har også i mange år været beskæftiget på og med mindre virksomheder, og jeg vil også godt nævne et billede fra en af de virksomheder, hvor jeg var. Det var en virksomhed, hvor en dygtig håndværker havde fået en absolut god idé og også havde haft evnen til at skaffe de penge, der var nødvendige for at få de første maskiner etableret. Men hvad var hans problem i virkeligheden? Det var, at distributionsapparatet, de, der skulle viderebringe hans varer, havde så megen magt over ham af økonomiske grunde, at de tog den profit, der var, og som skulle have været brugt til nye investeringer. Billedet var det, at det i virkeligheden var en god produktion. Prisen dengang – det ligger en 10–15 år tilbage – var 325 kr. for produktionen, når den blev solgt færdig. Men han måtte til en stor koncern i Danmark levere varerne pakket ind på det sted, hvor kunden

skulle have dem, til 98 kr. Resten var fortjeneste på anden måde, og de 98 kr. skulle altså også dække forrentningen af den kapital, der var i virksomheden. Det er ikke et enstående billede, sådan er det mange andre steder, og derfor er det nødvendigt også at have vilje til at sætte ind over for noget af dette, hvis man vil gavne den mindre industri. Det kræver også en vilje til at føre en anden politik i dagens Danmark og en tro på, at man kan sikre en anden udgang af den krise, vi er i, en udgang, som ikke betyder, at det er lønmodtagere og pensionister, der skal bære byrden af krisen, mens kapitalhaverne øger deres indtjening og økonomiske og politiske magt.

Kommunisterne har fremsat en lang række forslag, og selv om man måske vil sige: ja men hvad har det med de mindre virksomheder at gøre, er det alligevel det grundlæggende og afgørende for os, at den mindre industri kan eksistere.

Man taler om kapitalmangel, men store dele af den kapital, der er skabt gennem en aktiv indsats på danske arbejdspladser, bruges til spekulationsinvesteringer i jord og fast ejendom. Det er noget, som alle må erkende. Vi hørte jo i går, at selv økonomiministeren måtte erkende, at belåningen i værdistigningen på jord og fast ejendom er langt større, end man før havde antaget. Ja men er det så egentlig så underligt, at nogle af de penge, som kunne bruges til investering i arbejdspladser, går en anden vej? Det er nødvendigt at gribe ind over for denne inflationskilde, som ikke alene betyder en hurtig profit, men som også presser renten i vejret og dermed øger generalomkostningerne også for de mindre virksomheder eller vel navnlig for dem, for de store, som er selvfinansierende, rammes ikke af den forøgelse af renten, som finder sted her. Alle ved jo, at bl. a. belåningen af værdistigningen på jord og fast ejendom presser renten en 3–5 pct. i vejret. Det er bl. a. også det, de mindre virksomheder skal skaffe hjem.

Man kan selvfølgelig, og det vil jeg gerne sige til regeringen, blive ved med at tale om beskatning af denne værdistigning og dermed skræmme parcelhusejerne og landmændene langt væk fra en løsning af de problemer, der ligger her, i stedet for at være med til at gennemføre det forslag, som vi bl. a. har været talsmænd for, nemlig om at inde-

[Jørgen Jensen]

fryse værdistigningen som en offentlig prioritet. Dermed kunne man også forhindre en belåning af denne værdistigning. Vi kunne så senere, og det er vi indstillet på, stille forslag om at beskatte denne værdistigning ved salg. Vi siger altså ikke, at værdistigningen ikke skal inddrages til samfundet igen, men vi siger, at her og nu er det nødvendigt for at få hold på økonomien, at man standser belåningen; det er sådan set det afgørende i den nuværende situation.

Kommunisterne har også på anden måde peget på, hvad der skulle gøres her og nu. Vi har sagt, at en udvidelse af det hjemlige forbrug er nødvendig. Det er nødvendigt af hensyn til beskæftigelsen, og det er også nødvendigt for at kunne udnytte de produktionsmuligheder, vi har fået gennem videnskabelige og tekniske fremskridt. Det er helt urimeligt, at man holder igen på det hjemlige forbrug. Et hjemligt forbrug vil betyde øget boligbyggeri, det betyder også, at småhåndværkerne får mere at lave, det betyder også, at produktion og forbrug af danske varer kan stige, og det kan sikres på mange forskellige måder.

Vi har sagt, at det ville være rimeligt at fritage dansk produktion for moms. Når man siger, at det ikke kan lade sig gøre, er det ikke rigtigt; der er også i andre lande gennemført en selektiv moms. Og selv om der så skulle være begrænsninger i EF-lovgivningen, ved vi jo, at andre lande ikke tager det så nøje, ikke følger den lige efter bogstaven.

Vi har også peget på, at det kunne ske ved udbetaling af de dyrtidsportioner, som for nærværende er tvangsopsparet i ATP; også derved kunne man øge forbruget og dermed øge beskæftigelsen. Der er altså konkrete muligheder her.

Vi har også sagt, at man samtidig kunne forhindre, at dette betød et stigende valutaunderskud. Vi har foreslået en importkontrol, hvilket også ville være en direkte hjælp til de mindre virksomheder. Det er muligt at gennemføre den, og det er ikke rigtigt, når det bliver sagt, at dette betyder, at man førte en politik over for udviklingslandene, som ville skade dem. Det er heller ikke rigtigt, når man har sagt, at importkontrol betød, at vi ville blive udsat for repressalier fra andre lande. Det er da muligt, at vi bliver udsat for repressalier, men det behøver ikke at være på

grund af en importkontrol. Det har været diskuteret tidligere, og der har været fremholdt mange eksempler på, hvordan det kunne gøres, og hvorfor det skulle gøres. Jeg vil blot pege på, at for nærværende søger man jo fra regeringen og også fra venstre, som har rejst denne forespørgselsdebat, at gennemføre en importkontrol. Hvorledes gør man det her? Man gør det ved at begrænse forbruget, man gør det ved at lægge afgifter på varerne; dermed, siger man, nedsætter man forbruget, også forbruget af varer udefra. Ja men det er en begrænsning af valutaforbruget, som rammer nedad, som rammer de dårligst stillede hårdest, i stedet for at man gennem en importregulering kunne sikre en kontrol. Det ville betyde, at man kunne øge forbruget, og at man kunne ved at gennemføre en regulering sikre, at det ikke betød et større valutaunderskud.

Tiden er ved at være udløbet, og jeg vil blot understrege, at vor opfattelse af den diskussion, der er rejst her i dag, er, at det er nødvendigt igen og igen at diskutere, hvorledes vi sikrer beskæftigelsen, men det er også nødvendigt igen og igen at pege på, hvad der er de egentlige årsager til, at vi har arbejdsløshed. Det er også nødvendigt igen og igen at pege på, at vi her og nu kunne føre en politik, som ville løse problemerne inden for Danmarks grænser, at vi har muligheder for at øge forbruget. Vi har også muligheden for, hvis vi har vilje til det, at sikre, at det øgede forbrug ikke medfører et større valutaunderskud.

Dernæst er det også nødvendigt at sige, at den politik, der har været ført hidtil, alene har haft til formål at sikre, at de, som havde i forvejen, kapitalhaverne, virksomhederne, fik mulighed for at øge deres overskud. Ja, det er sagt direkte, at det egentlige formål med indkomstpolitikken var at gøre det endnu bedre at være kapitalhaver i dagens Danmark. Vi er af den opfattelse, at det arbejdende folk – også de småhandlende og den mindre industri – har en fælles interesse i at begrænse monopolernes magt i den nuværende situation, og det er dér, der skal sættes ind.

Bolvig (RV):

Det radikale venstre er glad for, at venstre gennem denne forespørgselsdebat retter fol-

[Boivig]

ketingets opmærksomhed mod de mindre virksomheders problemer. Det har det radikale venstre forsøgt længe. Det gælder bl. a. forslag om en arbejdsløshedskasse for selvstændige, bedring af sygedagpenge, forslag om lettelse af lærlingeforhold – og lærlinge findes jo i stort tal netop hos de mindre erhvervsdrivende – det gælder lovforslaget om forholdene omkring momsbeskatningen, medhjælpende ægtefællers adgang til arbejdsløshedsdagpenge osv.

Jeg har som ordfører for mit parti ved de tidligere debatter om arbejdsløshedsproblemerne og om erhvervslivets forhold understreget, at den bedste måde, hvorpå Danmark kan få løst både sine beskæftigelsesmæssige og sine økonomiske problemer, er gennem en målbevidst indsats til fremme af de mindre virksomheders muligheder. Grundpillen i dansk industri er ikke, som mange tilsyneladende tror, de store giganter, men netop den lille virksomhed drevet med entusiasme efter en fødsel ofte under usle vilkår. Det er de små virksomheder, som er baggrunden for de stores succes både på hjemmemarkedet og på eksportmarkederne.

Det er, som også fremhævet af flere, bemærkelsesværdigt, at den mindre industri og håndværk har kunnet øge både produktionen og beskæftigelsen her i de vanskelige år efter oliekrisen. Mindre virksomheder i industrien med under 20 beskæftigede bidrager med knap 20 pct. af den samlede industris omsætning.

Det har længe været et fremherskende synspunkt, at stordrift er en rationel produktionsmetode, mens smådrift sådan hørte fortidens samfund til, idet den skulle være omkostnings- og ressourcekrævende. Argumenterne til fordel for stordrift har vi hørt så tit, og det har på et andet område medført, at en række f. eks. miljøvenlige småsamfund er bragt i en dødelig krise på grund af offentlig og privat centralisering. Stordrift er ikke den eneste fremherskende produktionsform. Vi kan i hvert fald konstatere, at vores land har en erhvervsstruktur med mange små enheder og samtidig en levestandard, der er umådelig høj. Små virksomheder, og det gælder for resten også de små samfund, kan tilbyde medarbejderne et langt mere menneskeligt miljø og ofte et mere meningsfyldt arbejde. Fraværstatistikker og strejkefrekvenser fortæller om de små virksomheders styrke i for-

hold til de store. De små virksomheder kan let tilpasse sig, og de kan uden stort besvær omstille en produktion til ændrede forhold. Man er idéskabende og kreativ, og hovedparten af de tekniske nyskabelser kommer netop fra denne gruppe af virksomheder.

Der er derfor al mulig grund til, at vi fra folketingets side bestræber os på at lette vilkårene for den mindre industri og håndværk. Konkurrenceevne er ikke alene et spørgsmål om at producere varer, som andre producerer med den samme teknik. En sådan situation er ikke holdbar i længden, hvis vi vil opretholde en levestandard, der ligger langt, langt over, hvad de fleste samfund kan præstere. Vi kan ikke, og vi skal ikke konkurrere med andre på omkostninger, men ved at anvende en anden teknik eller ved at skabe andre produkter. Her ligger dansk industris fremtid, og det er her, den mindre industri og håndværk har sin styrke. Det er i virkeligheden den eneste måde, hvorpå dansk erhvervsliv kan konkurrere med udlandet, når man tager vort omkostningsniveau, vort renteniveau og vore stadige devalueringer i betragtning.

Lovgivningsmagten kan være strenge herrer, som også andre har omtalt, for de mindre næringsdrivende og har pålagt dem en række tidkrævende opgaver. Mange af de byrder, der er blevet pålagt virksomhederne, kan let klares af de store med deres veludbyggede administrationsafdelinger, hvorimod de mindre næringsdrivende må anvende alt for megen værdifuld tid på de samfundspålagte opgaver. Undersøgelser tyder på, at de fleste mestre f. eks. må bruge mellem $\frac{1}{3}$ og halvdelen af den samlede arbejdstid til administrativt arbejde. Derfor vil meget være vundet, hvis indehaverne kunne hellige sig virksomhedens egentlige ledelsesfunktioner. Ministeren var inde på spørgsmålet, så jeg håber, der skulle være mulighed for, at vi kunne lette netop denne gruppes arbejdsopgaver på dette område.

Folketinget tog i augustforliget som foreslået i den radikale 30 punkts plan skridt til at støtte den mindre industri og håndværk gennem en forøgelse af håndværkerlånemidlerne, ved betydelige beløb til produktudvikling og design og gennem en forbedret konsulenttjeneste, ligesom de mindre virksomheder naturligvis også kan få glæde af udvidelsen af udenrigsministeriets handelsafdelinger

[Bolvig]

i udlandet og de forbedrede eksportfremme-foranstaltninger. Vi bør fortsætte ad den vej ikke kun af hensyn til de mindre næringsdrivende, men af hensyn til samfundet, beskæftigelsen og betalingsbalancen.

Vi ønsker, at der bliver etableret flere virksomheder, og vi ønsker, at de bestående kan ekspandere. Derfor forekommer det det radikale venstre mærkeligt og inkonsekvent, at staten stiller større midler og bedre vilkår til rådighed for den store industri end for den lille. Er en virksomhed stor nok til at kunne udnytte nyopførte erhvervsbygninger på mere end 600 m², kan den i egnsudviklingsområderne opnå betydelige tilskud eller få overrakt kommunalt-statsligt opførte bygninger, ligesom der stilles meget lavt forrentede lån til disposition. Regeringen bør overveje også at lade disse fortræffelige ordninger gælde for den mindre industri og håndværk. Det er i hvert fald urimeligt, at håndværkerlånene belastes med en højere rentesats end egnsudviklingslånene til de større virksomheder. Man ser jo også, at der er forskelsbehandling vedrørende de forskellige udlandslån.

Samfundet stiller midler og megen ekspertise til rådighed for erhvervslivet. Det er dog en ting, man glemmer, når man f. eks. kritiserer regeringens erhvervspolitik. Den teknologiske service og rådgivningstjeneste er efterhånden af et meget betydeligt omfang. Et virkeligt problem, som trænger sig på, og som bør påkalde sig dette tings bevågenhed, er de mindre virksomheders manglende muligheder for at eksportere, for at afsætte de ofte fremragende produkter på de udenlandske markeder; for alverdens teknologiske rådgivning og bistand, produktudviklingsstøtte og designassistance hjælper jo intet, hvis ikke virksomheden magter at sælge. Et salg kræver en personlig kontakt og et omfattende kendskab til andre lande og forhold. Derfor vil det radikale venstre gerne foreslå regeringen at ansætte salgskonsulenter, afsætningskonsulenter, f. eks. ved de amtslige teknologiske informationstjenester. Disse centre er i kontakt med den mindre industri og håndværk gennem en opsøgende virksomhed, hvorfor vi meget let vil kunne tilknytte en handels- og afsætningskonsulenttjeneste.

Jeg bemærkede mig, at såvel ministeren som hr. Ellemann-Jensen roste netop de teknologiske informationstjenester, og vi har også haft megen succes i de amter, hvor de

er oprettet, netop fordi de ved en opsøgende virksomhed er i kontakt med de grupper, vi behandler her i dag. Derfor har hr. Maisted overhovedet ikke ret, når han taler om, at disse centre er en illusion. Hvis vi kan overvinde manges frygt for sprogbarrierer og etablere salgsfremstød og samarbejde mellem beslægtede mindre virksomheder, vil vi have hjulpet den mindre industri og håndværk i stort omfang, men sandelig også betalingsbalancen og arbejdsløsheden.

Jeg synes også, at handelsministeren bør tage op til velvillig overvejelse vort forslag om at knytte salgskonsulenter til de danske handelsrepræsentationer i udlandet. Hvis vi forestiller os f. eks. ved ambassaden i Bruxelles i Belgien at tilknytte 5-10 belgiske sælgere, indfødte sælgere, vil vi langt lettere øge vores eksport til dette land. Og meget vigtigt i hvert tilfælde i denne debats forbindelse: vi vil have langt større muligheder for at afsætte de mindre virksomheders produkter. Det system er englænderne gået over til, og englænderne har haft bemærkelsesværdig glæde af rundt omkring i forskellige lande at ansætte nationale salgskonsulenter.

Salg kræver som sagt en personlig kontakt, og vil vi øge vort samlede salg, må vi være villige til at betrede nye veje. Vi har f. eks. også efter min opfattelse store muligheder for afsætning til udviklingslandene, hvis vi satsede på en teknologi, der var tilpasset disse lande, og ikke mindst her vil netop de små virksomheder med deres gode mulighed for hurtigt at omstille sig kunne komme ind i billedet.

Vi var glade for i august at få støtte til vort ønske om at lette vilkårene for nystartede, for iværksættere. I dag kan entusiastiske, idérique nystartere opnå håndværkerlån på basis af en produktbedømmelse, en god begyndelse for den etableringstjeneste, det vil være en stor, stor samfundsfordel at opbygge. 35.000 nye virksomheder opstarter hvert år. Man kunne forestille sig, at de mennesker, der overvejer at skabe egen produktion, kunne få f. eks. halvdelen af udgifterne op til et bestemt beløb dækket ved henvendelse til en statsautoriseret revisor. Tænk, hvor mange ærgrelser, vanskeligheder, økonomisk ruin, skuffede forhåbninger og langsom opstart vi kunne forhindre. Vi har gennem netop disse statsautoriserede revisorer et net af vidende og kyndige konsulenter, som vi bør opmun-

[Bolvig]

tre nystarterne til at opsøge. De udgifter, samfundet måtte betale, vil vi få hjem mangefold.

Det radikale venstre agter i løbet af kort tid at fremsætte forslag om, at det fremover skal tillades kommuner til nystartere at opføre erhvervsjendomme på f. eks. op til 1.000 m² på de såkaldte industrihusvilkår i egnsudviklingsloven. Det er i det hele taget et spørgsmål, om ikke vi burde ophæve den administrative praksis i egnsudviklingsdirektoratet, da det gør det umuligt eller næsten umuligt for en lille virksomhed at opnå egnsudviklingsstøtte.

Specielt i en arbejdsløshedssituation er der mange nystartede, folk med gåpåmod og den ildhu, der skal til for at få en ny virksomhed i gang. I 1930'erne, hvor vi senest havde en beskæftigelseskrise, så vi netop, at vi fik etableret en lang, lang række nye virksomheder, som i dag er et godt fundament for den danske industrieksport. Tiden tillader ikke, at man nævner også det eksempel, hvorom man har lavet en undersøgelse i Århus, hvor man har fulgt 107 nystartere siden 1950 og set, hvor fremragende det er gået disse virksomheder, hvilken betydning det har haft, og konstateret, at kun 7 af de 107 ikke har kunnet klare sig. Giver vi disse for landet så betydningsfulde mennesker, nystartere, rimelige muligheder og fornøden hjælp og startbistand, rummer vort land talent og idérigdom nok til, at vi kan overvinde den beskæftigelsesmæssige og den økonomiske krise.

Jeg tolker ministerens svar sådan, at der skulle være gode muligheder for, at et bredt flertal her i folketinget virkelig kunne få gennemført en lovgivning til gavn og glæde ikke mindst for den mindre industri og håndværk.

I en debat om de små virksomheder, som vi har haft her i dag, finder hr. Maisted anledning til at anvende en efter min mening helt urimelig sprogbrug. Det kan i hvert tilfælde overraske én, der kun har været i folketinget siden februar, at konstatere, at selv i en debat om de mindre virksomheders muligheder kan man altså i dette tilfælde fra hr. Maistedes side blive præsenteret for en tale om, at socialisterne agter at indføre et diktatorsamfund i Danmark. Og i en omtale af statsministerens efter min, og jeg tror de fleste danskes opfattelse menneskelige nytårstale, hvori han nævner en af de heldigere stillede danske, bliver det straks til et overfald på

statsministerens parti for pampervælde, og hvad ved jeg, i en debat, der vedrører noget helt andet.

Og så undrer det i hvert tilfælde en nyvalgt, at hr. Maisted lige derefter er i stand til at klynke over, hvordan fremskridtspartiet bliver behandlet i debatter i folketinget af de andre partier. Jeg synes, hr. Maisted selv bl. a. ved en sådan sprogbrug og ved at drage disse sammenligninger giver i hvert tilfælde en nyvalgt et eksempel på, hvorfor man ikke kan tage dette parti særlig alvorligt. Jeg vil gerne sige til hr. Maisted, at inden jeg kom ind, var jeg faldet lidt for fremskridtspartiets protester mod, at de ikke var draget ind i det almindelige arbejde, men man skal ikke være længe herinde, før man får en anskuelsesundersøgning fra bl. a. hr. Maistedes side i, hvorfor dette er umuligt.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Hvordan fremmes etablering, opvækstmuligheder og eksistensvilkår for de mindre virksomheder inden for industri og håndværk, handelen og servicefagene? Denne debat og de debatter, vi for nylig har haft om erhvervslivets forhold, viser, at der er behov for, og at det er vigtigt, at vi får sat fokus på erhvervslivet. Derfor er der også grund til at sige venstre tak for den debat, de har bevirket, at vi får i dag.

Vi skal så i dag særlig koncentrere os om de mindre virksomheder, og det kan der være mange grunde til. Ligesom så mange andre steder har tendensen også her været, at interessen lå i de store enheder. Jeg mindes for et års tid siden et erhvervsmøde, hvor det klart blev sagt af en politiker fra vores største parti, at deres interesse ikke var i de små enheder, men i de store. Vi må håbe, at det ikke er noget generelt.

Skal vi diskutere de mindre virksomheder, og om vi overhovedet skal satse på dem som en væsentlig del af dansk erhvervsliv, kommer vi ikke uden om spørgsmålet: hvilket samfund ønsker vi? Skal det være et socialistisk samfund, hvor alt tilhører alle, hvor ingen må eje produktionsapparatet, og hvor staten er den store arbejdsgiver, eller går vore ønsker i modsat retning?

Jeg tror, det er vigtigt, at vi er vågne over for de tendenser, der gør sig gældende i dag. Jeg tænker her på den større og større offent-

[Inger Stilling Pedersen]

lige styring og alle de mange ting, der gør det svært at være selvstændig og derved mindsker interessen for at blive det.

Hertil kommer, at er man først blevet selvstændig, må man helst ikke have fordel af det, man må ikke opnå en fortjeneste.

Det har altid undret mig meget, at mange herhjemme har så lidt forståelse for, hvor nødvendigt det er, at vi sikrer erhvervslivet så gode arbejdsvilkår som overhovedet muligt, hvor meget det betyder for hele samfundet og altså også for lønmodtagerne, og at det naturligt skal være muligt at opnå en fortjeneste ved den virksomhed, man har. Hvorfor skulle man ellers drive en forretning? Nej, vel? Dermed banes vej for staten som eneste arbejdsgiver.

Vil vi fremme erhvervslivets arbejdsvilkår og dermed skabe flere arbejdspladser, er den første betingelse, at der er lyst til og interesse for at blive selvstændig, for at blive arbejdsgiver. Derfor er det nødvendigt at stille spørgsmålet: er den lyst og interesse der i dag, og hvis ikke, så hvorfor? Hvad kan vi fra samfundets side gøre for at fremme lysten til og interessen for at etablere sig og drive en forretning?

Nu kan vi så sidde herinde i folketinget og finde ud af og prøve at overbevise hinanden om, hvad det er, der er brug for. Men skal der virkelig komme noget ud af det, noget, der er til gavn for erhvervslivet og dermed også for det danske samfund, er det nødvendigt og vigtigt, at vi spørger dem, der har skoene på, som står i de mindre virksomheder, eller som kunne tænke sig at blive selvstændige.

Kristeligt folkeparti ønsker ikke, at erhvervspolitik skal være skrivebordsarbejde, skal være teorier, som vi nu tror er bedst for erhvervslivet, og så siger vi, at det er bedst. Vi ønsker kontakten direkte ud. Vi skal ikke være de bedrevidende, men skal være modtagelige for de synspunkter, der kommer frem.

Vi mener, det er vigtigt, at vi får hørt disse synspunkter, og derfor vil vi anbefale en undersøgelse, der kan fortælle os noget om, hvordan vi bedst sikrer ikke mindst de mindre virksomheder og forretninger. Men allerede nu er der kommet så meget frem, at vi er klar over nogle steder, hvor det er galt, for der er visse svar, der går igen ved næsten alle former for erhvervsvirksomhed, når man spørger, hvad der er galt. Jeg kan nævne

nogle af svarene, vi får: vi ønsker ikke tilskud, men lad os beholde nogle flere af vore egne penge i virksomheden, så vi har mulighed for i gode år at lægge hen til dårlige år. Eller: lad os få en lavere rente, når det gælder erhverv. Eller: vi må for at konkurrere med udlandet kunne arbejde med faste priser. Andre kommer ind på arbejdsgiverperioden. Som én sagde til mig: det er for dyrt at tage folk ind. Jeg kunne ellers godt bruge nogle flere.

Jeg kunne nævne mange flere svar, og vi kommer ikke uden om, at skal der være alvor i vor snak om, at vi ønsker at fremme lyst og interesse for selvstændige erhvervsvirksomheder, må vi lytte til de svar, vi får, og prøve på om muligt at handle derefter for derved at sikre flere arbejdspladser. Det er nemlig ofte sådan, at selv om vi ved, der er noget galt ét sted, så mener vi herinde, at det nok alligevel er bedst at kurere et andet sted. Det svarer til, at hvis vi har ondt i foden, kurerer vi hovedet.

Kristeligt folkeparti ønsker et så frit erhvervsliv som overhovedet muligt. Vi tror, at de mindre virksomheder er grundlaget for opbygningen af vort erhvervsliv, og vi tror, at der i de kommende år vil blive brug for mange mindre virksomheder og forretninger. Jeg tænker her på, at vi synes på vej bort fra de store enheder. De blev ikke det, vi drømte om; mennesket blev væk i dem.

Jeg kan også nævne energispørgsmålet. Vi har set nogle udsendelser for nylig også i TV, hvori man spår, at man i det kommende år vil satse på, at arbejde og indkøbsmuligheder bliver nær bopælen.

Skal vi nævne nogle af de ting, som kristeligt folkeparti har arbejdet med og vil arbejde på i den kommende tid for at sikre lyst til og interesse for selvstændighed og sikre de mindre erhvervsvirksomheders eksistens, må det blive f. eks. en yderligere nedsættelse af arbejdsgiverperioden til 1 uge. Vi medvirkede jo til de 3 uger, men mener altså, at vi må ned på 1. Jeg kan også nævne, at vi i sidste samling fik fjernet virksomhedernes udbetaling af sygeløn de første 3 uger ved nyansættelser. Vi mener også, der skal en eller anden form for betaling, compensation, for den tid, der bruges til opkrævning af forskellige ting, ATP, moms osv.; og til alle de indberetninger, der skal til. Vi har haft lovforslag om en kontant form, men vi er også villige til at se

[Inger Stilling Pedersen]

på de tanker, der er kommet frem om andre former, som kan komme ind i stedet for.

Så er der splittingsystemet, som vi mener må ind, så ægtefællers indtægt kan deles før beskattningen. Den nuværende ordning er uretfærdig. Hvis det er to lønmodtagere, der er gift med hinanden, beskattes de hver for sig. Hvis man f. eks. vil bytte ægtefæller i virksomheden, kan man trække beløbet fuldt ud ud. Vi ved jo også, at der er nogle, der har forsøgt med de ordninger.

Vi mener også, at vikarordningerne må udbygges sådan, at der kan blive mulighed for at holde ferie, og at virksomheden i sygdomstilfælde kan fortsætte. Vi går også ind for, at de sociale forhold for selvstændige bliver på linje med lønmodtagernes.

Op så mener vi også, at det er nødvendigt med en større opsparring på etableringskonti, hvor vi finder, at de nuværende 20 pct. er for lidt. Vi kan også se på en effektivisering af den teknologiske hjælp, sådan at den ikke skal være tvang, men sådan at man ved, at den findes. Vi kan nævne mulighederne for ved eksport at komme af med produkterne, som den foregående taler redegjorde så godt for. Vi kunne måske også nævne, at afskrivning på varelager i mindre omfang fandtes før, men er fjernet nu.

Vi har også medvirket til en lille lempelse i generationsskiftet, men vi vil fortsat arbejde på, at der kan ske større lempelser her.

Kristeligt folkeparti ønsker ikke en god erhvervs politik for at tilgodese arbejdsgivere, men vi finder, at vi igenem en god erhvervs politik gavner hele det danske samfund, altså også lønmodtagerne. Vi ønsker ikke et socialistisk erhvervsliv. Vi tror, at det private initiativ er særdeles nyttigt og værdifuldt. Vi tror også, at vi i den kommende tid skal arbejde for en spredning af ejendomsretten, altså ØD på frivillig basis og på den enkelte virksomhed.

Så skal jeg sige lidt om den dagsorden, der er foreslået. Selv om den tilsyneladende lyder meget godt og man måske nok kunne sige, at man burde stemme for den, mener vi ikke, at vi kan det for nærværende af flere grunde. Vi mener f. eks., at splittingsystemet skal ind, også når det gælder den hjemmearbejdende ægtefælle; og når det gælder kapitalvindingsskatten, har kristeligt folkeparti jo talt om at vi i den kommende tid må arbejde

på en nedtrapning af de egentlige kapitalgevinster.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Fru Inger Stilling Pedersen var før jul med i en dagsorden omkring økonomisk demokrati, som tog afstand fra den centrale fond. Fru Inger Stilling Pedersen sagde nu, at vi i den kommende tid skulle arbejde for økonomisk demokrati, men ud fra frivillighedens princip. Det er nogle dejlige ord, men hvad mener fru Inger Stilling Pedersen med, at vi her i, skal vi sige lovgivningsinstitutionen skal arbejde med en ordning, der skal fungere efter frivillighedens princip? Kan vi ikke godt blive fri for de florumvundne udtalelser om økonomisk demokrati? Kristeligt folkeparti må selvfølgelig have sin stilling til økonomisk demokrati, som man selv ønsker det, men kan vi ikke godt få præciseret: ønsker kristeligt folkeparti ved hjælp af lovgivningen at gennemføre økonomisk demokrati under en eller anden form?

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal takke hr. Glensgård for hans aldrig svigtende interesse for kristeligt folkeparti. Jeg tror ikke, der går én gang, hvor vi ikke får en bemærkning om det. Vi ønsker ikke ØD ved lovgivning. Vi ønsker, det skal være frivilligt ude på den enkelte virksomhed.

Mølgaard (DR):

Jeg skal ikke forlænge stillingskrigen. Det er som ordfører for retsforbundets folketingsgruppe i debatten om de mindre virksomheders problemer, jeg tager ordet.

Det er sådan, at vi i retsforbundets folketingsgruppe finder, at der er god baggrund for at nære bekymring for dansk erhvervslivs fremtid, i særlig grad med baggrund i de mindre virksomheders vilkår. Så vidt er debatten i dag velbegrunder, for situationen skærpes jo dag for dag. Vel oprettes der næsten lige så mange virksomheder, som der lukkes, i hvert fald inden for industri og håndværk ifølge undersøgelser, men nettoeffekten for beskæftigelsen kender vi også fra ledighedstallene. De stiger. Det er galt, og galt er det også, at mindre virksomheder for-

[Mølgaard]

svinder, ud fra en generel samfundsbetragtning. Det nære samfund, som vi trives bedst i, hvor arbejdspladsen er et sted, man kan lide at være på, og hvor det for omgivelserne, bl.a. børnene, ikke er en hvid plet på landkortet, bør ikke tabes.

Jeg forstår også vel, at forespørgerne vil presse på for at ændre den uheldige udvikling, og lad mig så endelig føje én enighed med forespørgerne til, nemlig at presset, der er nødvendigt, næppe skabes ved dagsordenshaløj her i tinget her og nu. De dagsordener, der måtte komme til at foreligge for os i dagens løb, kan vi ikke forestille os fremmer andet end papirindustriens interesser, og vi har ingen tro på, at det gavner hverken det danske samfunds interesser eller aktionærernes interesser i papirindustrien.

Vi er også enige med regeringen i forskellige af de synspunkter, som er fremkommet i handelsministerens skriftlige og mundtlige redegørelse. Ængstelsen for at skabe en fastlåst struktur, at opretholde kunstige grene af erhvervslivet ved subsidier, at skabe konkurrenceforvridninger og ønsket om at tage lighedshensyn til både store og små virksomheder, men ikke nok med det, også mellem lønmodtagere og virksomhedsindehavere, ja, mellem alle borgere, er noget, vi tilslutter os fra retsforbundets side. Retsforbundet går mindst 150 pct. ind for disse synspunkter, sådan at forstå, at vi endda synes, regeringen burde følge disse principper i langt højere grad.

Venstre har spillet ud. Regeringen har ikke i tilstrækkeligt omfang spillet imod, synes vi. Vel nok fordi planøkonomiske bureaukratiske arvegodsbetragtninger gør, at regeringspartiet trods alt må have en vis betinget sympati over for det, som venstre her har spillet ud med.

Jeg vil gerne bemærke, at når jeg nu har tænkt mig nok så meget at kommentere venstres oplæg som regeringens modspil, ligger der deri en kommentar også til regeringens besvarelse af forespørgslen, i og med at der, hvor vi siger stærkt fra over for venstres oplæg, ligger en kritik af regeringens manglende modstand over for venstres tanker de steder, hvor regeringen ikke for alvor har sagt fra.

Livet i Danmark anno 1978 er også tilstedeværelsen af et erhvervsliv, ja, dettes eksistens hører endda med til eksistensbetingel-

serne i landet. Dette erhvervsliv skal da også have rimelige udfoldelsesmuligheder. Dele af dette erhvervsliv har urimeligt gode udfoldelsesmuligheder, andre har urimeligt dårlige levevilkår. Skillelinjen går ikke blot mellem store og små virksomheder. Den går heller ikke imellem handel, håndværk, industri, servicefag m. v. Det er ikke en sådan sektoropdeling, der afspejles, når man tegner billedet af, hvem der klarer sig godt, og hvem der klarer sig mindre godt. Men skillelinjen er der jo klart. Den går mellem konkurrenceudsatte og konkurrencefrie eller næsten konkurrencefrie næringslivsgrene.

Monopolvirksomhederne har fortsat i dagens kriseramte Danmark gode vilkår. De begunstiges på alle leder og kanter, og hvert eneste august- og septemberforlig har bidraget til, at det gik dem bedre endnu. De foranstaltninger, venstre har foreslået, vil bidrage yderligere til at lægge endnu mere smør på brødet for de godt aflagte, og det skuffer mig, at regeringen ikke er noget, bare noget mere afvisende over for det.

Venstres debatoplæg giver stort set ikke mere margarine til brødet for konkurrenceerhvervene, tyærtimod. Når de præsenteres for regningerne ved de ydeligere forøgelser af skattetrykket, der bliver nødvendige for at finansiere disse foranstaltninger, skræbes de sidste fedtstofrester væk fra brødet. Det er ikke godt for konkurrenceevnens opretholdelse internationalt og dermed ikke for Danmarks muligheder på lang sigt. Det mere smør på brødet for de velaflagte kan jo ikke have være betinget af et ønske om at hjælpe EF med smørpukkelproblemet. Men mange små virksomheder vil skride i dette smør, og det er måske en gammel venstretradition, som man under en ny partiledelse gerne vil følge op for at vise, at tingene er, som de var tilforn.

De løvemadder, man serverer for hele befolkningen og vel især for de mindre virksomheder, i venstres debatoplæg, hvad er det de består i? Er det noget, der rører ved de konkurrenceudsatte erhvervs fundamentale problemer? Jo, man vil lette de administrative byrder, men gør man det ved at bortskære dem? Nej, knap nok. Moms, kildeskat, ATP, statistikindberetningspligt og meget andet har venstre et ansvar for er blevet etableret, og det vil man ikke gøre op med.

[Mølgaard]

Venstrenavnet forpligter, skrev en sangvinsk poet engang, tænkende i retning af, at partiet måtte og skulle kæmpe for social retfærdighed, men i dag fortolkes det vel nok nærmest af venstre som en forpligtelse til ikke at gå imod, hvad man før er gået ind for, selv om det har vist sig at være en bragende fiasko. Man vil fortsætte ad august- og septemberforligenes trådte stier, der har traditioner snesevis af år tilbage, i hvert fald helt tilbage til 1930'erne. Man giver nogle subsidier og skattebegunstigelser hist og her på andres bekostning.

Konkurrenceudsatte erhverv er klar over eller burde være klar over, at deres fornøjelse i alt væsentligt består i, at de får regningen. De administrative byrder skal lattes, mener venstre, men det er ved at øge servicen over for visse brancher og sektorer ved etablering af regnskabsjeneste og konsulenttjeneste. Det koster skatte kroner, det forøger skatte trykket. Den reelle fornøjelse indkasseres kun af dem, der, når de præsenteres for den regning, bare kan give den videre. Det kan erhverv, virksomheder og brancher og institutioner uden for de konkurrenceudsatte, strækkende sig fra visse hjemmemarkedserhverv og brancher over navnlig visse større virksomheder, kæder og fondsejede institutioner til visse teknologiske og kreditgivningsmæssige institutioner, som venstre foreslår udbygget.

Der bliver en rig jagtmark for en kendt forfatter, som har specialiseret sig i samfundsanalyser, hvis forslagene følges. Ja, denne jagtmark er der allerede i kraft af, hvad der allerede er gennemført med bl. a. venstres støtte. Jeg håber, at forfatteren tør offentliggøre analysen. Den gamle publikation »Institutionernes tyranni« bør fornys. En sådan velargumenteret analyse, fremført over for kreditgivningsinstitutioner og teknologiske institutioner ville være på sin plads. Det er muligt, at det ikke giver litteraturprisen og end ikke lovprisning i venstres gruppe, men der er brug for det i dagens Danmark.

Venstre vil gerne have foretaget en række udredningsarbejder. Hvad er det så for udredningsarbejder, man peger på, der er helt fornødne? Er det sådan noget som at få analyseret trusternes magt? Er det noget med at få påpeget de konkurrenceforvridninger, vi oplever inden for erhvervslivet, i kraft af at konkurrencen er sat ud af spillet? Er det no-

get med mejerier og slagterier, der slagtes, ved at de indgår fusioner? Er det noget med, at korn- og gødningsbranchen, der engang havde en selvstændig afdeling eller en selvstændig virksomhed i hver eneste by, efterhånden kun ligger på tre institutionshænder? Er det sådan noget, man gerne vil have en udredning om? Er det en kontrol på monopoliseringstendenserne i det danske samfund, man gerne vil have gennemført fra venstres side? For i så fald er der jo da brug for en udredning. Er det noget om den monopoliseringstendens, der har udfoldet sig i ly af EF-medlemskabet, hvor store virksomheder som Stålvalseværket naturligvis får interesserne varetaget, men hvor stålforbrugerne, der er de mange, naturligvis ikke får dem varetaget? Er det noget sådant man gerne vil have udredning om? Ork nej. Det er helt ufarlige emner, man foreslår udredninger om, nogle, der ikke skader nogen, men gavner visse magtfulde. Det er vel også det, venstre efterhånden ser som sin socialpolitiske forpligtelse.

Venstre vil gerne have gennemført nogle skattebegunstigelser. Jeg vil gerne sige, at vi i retsforbundet gerne vil være med til at lette skattetrykket, men det må være på et noget mere rimeligt grundlag end det af venstre foreslåede, hvor det er enkeltgrupper, der begunstiges. Der kan godt være brug for at rette op på nogle uligheder, og venstre har heller ikke decideret peget i en stik forkert retning, da man skulle pege på noget. Men hovedretningen er dog, at det er særbegunstigelser, man vil, og det kan vi ikke støtte. Jeg forstår vel, at regeringen er skeptisk over for venstres linje i dette, men jeg synes nok, at der var brug for, at denne skepsis blev endnu stærkere udtalt.

Hvad er det for skattebegunstigelser, man vil have gennemført for at rette op på nogle eksisterende uligheder inden for skatteområdet? Er det sådan, at venstre har fundet ud af, at det er helt galt med de urimeligheder, som fondsetableringsadgangen skaber i skattebyrdens fordeling blandt danske borgere? Ork nej. Har det noget at gøre med, at venstre er begyndt at blive betænkelig ved multinationale selskabers frihed til at flytte indkomster fra det ene til det andet land? For så kunne der jo da måske være brug for at gøre noget ved det. Ork nej. Venstre melder hus

[Mølgaard]

forbi. Man har rigtignok sat kikkerten for det blinde øje over for disse fænomener.

Man peger på nogle rigtige fænomener med uligheder, som gælder medhjælpende ægtefæller i virksomheder, og som vi bestemt gerne vil være med til at rette op på. Men som det er sagt fra talerstolen før under dagens debat, så må lovgivningsarbejdet nok foregå for sig og denne debat for sig, sådan at vi tager stilling til det, når konkrete forslag ligger til behandling her på bordet ikke i form af et dagsordensforslag, men i form af lovforslag.

Venstre vil i øvrigt gerne have generationsskiftet lettet. Er det sådan, at man vil konvertere f. eks. kapitalvindingskatten til løbende beskatning for så vidt angår den del, der er samfundsskabte værdier? Disse samfundsskabte værdiers oppustning har jo mere end noget andet hæmmet generationsskiftet. Nej, kikkerten sidder igen konsekvent foran dette blinde øje, som venstre øjensynlig er permanent forsynet med. Nej det er eftergivelser og udskydelser, som meget rigtigt er konstateret som ulighedsskabende i handelsministerens redegørelse.

Venstre vil gerne have egnsudviklingsfilosofien grundfæstet noget mere. Se, der var engang, hvor det var en fortrinlig tanke at opretholde særlige egnsudviklingsforanstaltninger under hensyntagen til, at vi havde arbejdsløshed i visse dele af landet og overbeskæftigelse andre steder. Alt i alt kunne man forestille sig, at arbejdsløsheden blev bragt ned, hvis man fremmede erhvervslivet ved noget støtte i visse dele af landet og til gengæld fik trykket taget lidt af kedlen andre steder, hvor trykket var blevet for stort. Men det er jo ikke dagens situation nu. Men systemet har overlevet, og venstre vil gerne have det udbygget. I dag må man opleve Koldings kommunalbestyrelse protestere inderligt og med god grund over, at egnsudviklingsmidler anvendes for at flytte en virksomhed fra Kolding til Skive, uanset at arbejdsløsheden ligger 3-4 pct. lavere i Skive end i Kolding. Det kan ikke være noget, der gavner beskæftigelsen. Det kan ikke være noget, der gavner samfundets interesser, at man yder statstilskud til sådanne foranstaltninger. Men venstre vil gerne have det cementeret og udbygget.

Når dette er sagt om egnsudviklingsfilosofiretningen, må det da også erkendes, at der

er nogle problemer i visse egne af landet med at opretholde et tilstrækkeligt serviceniveau. Der vil vi ikke være konsekvent afvisende over for, hvad der måtte komme af konkrete forslag, men indtil videre er konkretiseringen fra venstres side overordentlig spinkel på dette område.

Reelt må man konstatere, at det, venstre gerne vil have, er større omkostninger for det offentlige, mere støtte til institutioner, nemmere byrder for velaflagte, og resultatet bliver større skattebyrder for de svage, de konkurrenceudsatte, men også bærende i samfundet. De nærliggende behov for de små enheder er reelt frihed, en frihed for overadministration, en frihed for unødige skattebyrder, en frihed for spekulationen og dermed en lavere rentefod og en bedre kapitalforsyning til produktionen fremfor til spekulatio- nen. Men venstre stiller ikke forslag i den retning.

De nærliggende behov for de små virksomheder er også ligeret, en ligeret over for monopolars udfoldelse, men venstre stiller ingen forslag om monopolbekæmpelse uden for det ene isolerede område, der hedder Danmarks Radio. Venstre stiller ingen forslag om værn mod udbygning af forbrugere og underleverandører og andre monopolafhængige. Hvis venstre, regeringen eller de teknologiske og finansieringsmæssige institutter eller for den sags skyld organisationerne skulle have opfundet livet i de mindre erhvervsvirksomheder, så var der aldrig blevet noget erhvervsliv. Det drejer sig i dag heller ikke om at konstruere det. Underet sker, hvis man blot ikke forpester klimaet for stærkt fra politisk side, hvis bare vi etablerer det rigtige klima, hvis blot vi etablerer det rette miljø. Der er klimatiske og miljøbeskyttelsesmæssige forpligtelser, som det er værd at sætte ind på. Der er også ingredienser i både venstres oplæg og regeringens svar, som fortjener støtte, men det er enkelte ingredienser. Det må konstateres, at hovedsigtet rammer helt ved siden af.

Det, vi gerne skal have, er et frit erhvervsliv. Det får vi ikke, medmindre det er selvhjulpent, og det bliver det ikke ved hjælp af subsidier, men med en frihed, vel at mærke en frihed, der etableres også med en vished mod overgreb såvel fra det offentlige som fra private monopolars side.

[Mølgaard]

Jeg vil gerne til venstre komme med den afsluttende bemærkning, at forudsætningen for et dansk samfund er et dansk erhvervsliv; forudsætningen for dette er, at det er et frit erhvervsliv, og et sådant kan ikke eksistere, uden at det er selvhjulpent. Det, venstre laver, er undergravningsarbejde for dette. Man vil med venstres forslag fjerne enhver forståelse for den private ejendomsret til private værdier. Hvis det ikke er privatskabte værdier, der er tale om, er det i realiteten samfundsskabte værdier i form af subsidieskabte værdier, der bliver til virksomheder, og så ligger socialiseringen ganske nær for døren, hvad enten man foretrækker at anvende betegnelsen socialisering eller man kalder det en tvangs-ØD-løsning. Det er det perspektiv, venstre lægger op til for de mindre virksomheder.

Hvis jeg på én gang var liberal og havde medansvar for det, venstre har lagt frem som debatoplæg, så ville jeg oprigtig talt ryste godt i min løvemanke eller vælge flygtningestatus. Hvis jeg på én gang havde social samvittighed og regeringsansvar, så ville jeg være knap så positiv over for disse tanker, knap så meget på vej til at fortsætte ad august- og septemberforligenes baner. Jeg ville oprigtig talt tage og undersøge andre flertalsmuligheder noget grundigere. Retsforbundet vil gerne støtte en noget anden retning end den, venstre her har lagt op til.

Kurt Hansen (VS):

Stort set alle de borgerlige partiers ordførere har snublet over hinandens ben for at komme til at fortælle folketinget og offentligheden, hvor mange gode forslag de har lagt på folketingets bord, som skulle støtte de mindre erhvervsdrivende.

Venstre har samlet en del af sine egne tidligere initiativer og også andres initiativer op i et samlet oplæg omkring de små virksomheders problematik. Det går stort set ud på, at disse virksomheder igennem den eksisterende politik skal støttes på forskellige områder. Det gælder uddannelsesområdet, hvor det påstås, at den førte generelle uddannelsespolitik er en lønmodtagerorienteret politik. Det skal ske igennem skattepolitikken, hvor der skal etableres yderligere støtte, og der skal etableres kapitalformidlingspolitik. Der skal åbnes bedre muligheder for egnsud-

viklingsstøtte for de mindre virksomheder. Venstre er også med dette oplæg, som venstre har lagt frem, gået ind i kampen omkring ATP-midlerne, som man kan forestille sig blive brugt i en ØD-tvangsopsparing. Der er de gået ind i en kamp med socialdemokraterne om at bruge disse penge, man i denne overenskomstperiode er ved at frarøve lønarbejderne. Sluttelig er der også nogle af de administrative byrder såsom kildeskatt, moms, statistikindsamling m. v., som venstre vil have lempet.

En ting, som jeg synes er karakteristisk for oplægget, er, at der sådan set ikke er nogen egentlig analyse eller vurdering af den samfundsmæssige placering for de mindre virksomheder. Det, man har gjort, er ved hjælp af noget ganske enkel statistik kort at fremstille, hvor mange mindre virksomheder der er, og hvor mange lønarbejdere de samlet beskæftiger osv., osv. Men der er ligesom ikke nogen gennemgribende samfundsanalyse, der fører frem til, at de behov, som venstre lægger frem i deres plan, er reelle behov.

Jeg vil ikke begynde at gennemgå de enkelte forslag, som venstre har lagt frem i oplægget, men blot sige, at vi generelt opfatter det som dels værende støtteordninger, dels værende forskellige former for skattelettelser, dels værende nogle forskellige former for administrative lettelser, som vi ikke kan gå ind for. De, der skal bære omkostningerne ved de forslag, som venstre har lagt frem, er skatteborgerne; det ville blive lønarbejderne i alt overvejende grad, da de, der bidrager til skattebetalingen i dette land, for 80 pct.s vedkommende er lønarbejdere.

Jeg ved godt, at det ville være svært kategorisk at afvise, at der er nogle administrative konsekvenser forbundet med at drive en mindre virksomhed. Det vil jeg heller ikke forsøge på at gøre. Jeg mener blot, at man må erkende, at de mindre virksomheders problemer som sådan er nogle andre end dem, som venstre peger på. Det, der er problemet for de mindre virksomheder generelt, det, der fører til, at ca. 30 mindre virksomheder om ugen må lukke, hænger sammen med den økonomiske krise, vi har, og sammen med det økonomiske system, som vi lever under, hvor man hele tiden skal investere hurtigere og hurtigere. De mindre maskiner bliver skiftet ud på fabrikkerne til fordel for produktionsanlæg, som kan køre hurtigere og

[Kurt Hansen]

hurtigere, som skal afskrives hurtigere, end man skulle det tidligere. Det betyder naturligvis nogle konkurrenceforhold for de mindre virksomheder, som de ikke kan leve op til. Det betyder naturligvis, at deres produktion bliver så meget dyrere i forhold til den produktion, der bliver fremstillet på en række større virksomheder. Det er i hvert tilfælde de generelle træk ved det. Man kan finde eksempler, hvor denne model ikke holder, men det er det generelle træk ved, at de små virksomheder bliver udraderet.

Det er det kapitalistiske samfunds krise, og det har ikke noget at gøre med, at man f. eks. tidligere skulle betale et så latterligt lille beløb for en virksomhed på op til 20. arbejdere som 3 pct. af lønsummen til en forsikringsordning for ikke selv at skulle dække sygedagpengene, når lønarbejderne blev syge. Det er simpelt hen for åbentligt, når nogle partier har forsøgt at bilde befolkningen ind, at det kunne give 25.000-30.000 arbejdspladser mere. Nu er det kommet ned på 1½ pct., men stadig væk himler man op om, at de 1½ pct. fører til, at mindre virksomhedssejere ikke vil antage arbejdskraft, på grund af at de har en udgift til sygedagpenge på 1½ pct. af lønsummen. Det er simpelt hen for åbentligt, det kan enhver se. Der er heller ingen, der tror på det. Det er ren og skær gennemsyret, borgerlig platdemagogi, der ikke holder nogen som helst steder.

Der er en enkelt anden ting, jeg godt ville knytte et par bemærkninger til. Det er egnsudviklingsproblematikken. Der skal åbnes bedre muligheder for, at de mindre virksomheder kan få del i disse midler. Uden at jeg på nogen måde vil gøre mig til talsmand for, at alle de virksomheder, som modtager egnsudviklingsstøtte, snyder og bedrager, så mener jeg, man kan trække Balling-Engelsens guldseng frem som et velkendt og grotesk eksempel på, hvad der rent faktisk kan ske ved at uddele disse egnsudviklingsmidler i flæng. Selve egnsudviklingsordningen har ikke skabt ret mange flere arbejdspladser, fordi det i de fleste tilfælde sker ved, at man nedlægger arbejdspladsen det ene sted og flytter den over et andet sted, hvor man kan få arbejdskraften billigere, og hvor man kan lave nogle yderligere rationaliseringer, og hvor folk ikke er i fagforening m. v. Det opretter som regel ikke ret mange arbejdspladser. Men jeg synes nok, når man diskuterer

egnsudviklingsproblemerne, at det må kædes sammen med en reel indsigt og kontrol. Hermed være ikke sagt, at vi synes, at egnsudviklingsideen er den helt rigtige.

Det er jo ikke bare noget, som de venstreorienterede partier eller VS siger, dette med at de små firmaers indehavere godt kan have lidt svært ved at skelne imellem, hvad der er afsat til privat forbrug, og hvad der faktisk skulle bruges til reinvesteringer. Den 1. december 1977 udtalte en sparekassedirektør følgende til Børsen:

»Det kan knibe for en virksomhedssejer at forstå, at bank- og leverandørkreditter ikke er hans egne penge.«

I en TV-diskussion den 29. november 1977 var der udbredt enighed mellem repræsentanter for fagbevægelsen, Arbejdsgiverforeningen og kreditinstitutioner om følgende typiske udviklingsmodel for en mindre virksomhed: en person får en god idé, som sættes i produktion ved hjælp af lån m. v. Han eller hun har ikke indsigt i ledelses- og finansieringsproblemer. Ved vækst i virksomheden, ved konjunktur nedgang melder problemerne sig, hvad der eventuelt kan føre til en lukning. Hver gang dette sker, er der altså tale om ressourcespild og ubehageligheder, slet ikke kun for den kvinde eller mand, som fik den gode eller mindre gode idé at starte virksomheden op, men i særdeleshed for de arbejdere, som nu er blevet kastet på gaden efter måske at have fået en arbejdsplads, et sted at arbejde igennem en kortere periode.

Derfor er det også temmelig uacceptabelt, at man bare fuldstændig skudt gennem hovedet og ud i den blå luft kan begynde at etablere virksomheder, der producerer hvad som helst, uden at man har nogen sikkerhed for, at der er markedet til det, og uden at der er tale om, at man faktisk fremstiller nogle rimelige og fornuftige produkter. Men en del af dette med virksomhedslukninger og manglende indsigt fra ledelsens side i, hvordan man rent faktisk driver virksomheder, kunne måske også imødegås, hvis de, der arbejdede på virksomheden, havde indsigt i regnskaberne, havde indsigt i de ændringer, som ledelsen måske ville foretage ud i fremtiden. Det ville give en mulighed for arbejderne for at sige: nej hov, den går ikke, det er jo en fuldstændig forfejlet politik, der nu skal lægges op til at føre.

[Kurt Hansen]

Den tredje ting, jeg synes skal have en kommentar med på vejen, er/konsulentvirksomheden. Det lyder tilsyneladende helt fint, at nu skal der ansættes en række mennesker, som regnskabsmæssigt, produktionsmæssigt og på en hel række andre områder kan rådgive disse mindre virksomheder. Det har vi heller ikke noget imod, hvis det bare sker på den måde, at de mindre arbejdsgivere via deres organisationer går sammen om at få etableret den fornødne konsulenthjælp. Det kan ikke være sådan, at det igen er lønarbejderne, der skal betale denne konsulentvirksomhed over skattebilletten.

I venstres forslag tales der også om en form for ØD på frivillighedens grund, og jeg bemærkede mig, at SFs ordfører, hr. Ole Olsen, også var inde på denne ØD-problematik. Lad mig sige for VS' vedkommende, at vi ikke vil gå ind i nogen former for accept af en ØD-ordning, uanset om der er tale om en central styret ØD-fond, som skal danne baggrund for en lønarbejdertvangsopsparing, eller det skal være et direkte forhold imellem den enkelte arbejder og den enkelte virksomhedsejer. Vi kender alle de splittende mekanismer, som den form for såkaldt frivillighedens ØD kan medføre. Det kan være med til at splitte klubberne i fagbevægelsen. Det kan være med til at få dem, der indgår i sådanne dødsyge aktietegningshistorier, til at tro, at de har andre reelle interesser end det, der faktisk er tale om, så det vil vi ikke være med til. Vi vil heller ikke være blandt de partier, der eventuelt kunne sidde og forhandle ØD, sådan som hr. Ole Olsen lagde op til, at SF og venstre eventuelt kunne snakke om deres ØD-planer.

Det, der er det altoverskyggende problem, er naturligvis den meget store arbejdsløshed vi har. Vi mener ikke, at man gennem de initiativer og tiltag, som venstre spiller ud med i deres pjece, reelt kan bøde på arbejdsløsheden. Der er ikke gnist af garanti for, at de penge, der vil tilflyde de mindre virksomhedsejere, ville blive omsat i merproduktion. De kan fuldt ud lige så godt blive omsat i finansminister Heinesens statsobligationer til 17,3 pct., eller de kan lige så godt overgå i jordspekulation til 20-25 pct. på årsbasis. Der er ingen garanti for, at disse midler bliver omsat i merproduktion.

Det, man må se på reelt, hvis man er interesseret i at få flere i arbejde, er, at der skal

gennemføres en række faglige krav, som man har stillet op fra fagforeningers og arbejdspladsers side, men der må også ske en udvidelse af den samlede mængde arbejde. Det kan ikke være sådan, at man bare låser sig fast på, at der er en bestemt, statisk mængde arbejde, og mere kan der altså ikke blive.

VS har igennem den beskæftigelsesplan, som vi lagde frem i august, påvist, hvor der kunne sættes en række arbejder i gang. Det er hovedsagelig inden for en række områder, som handelsministeren har med at gøre. Jeg tænker her på de energiforslag, som vi delvis har hentet fra regeringens tidligere energiplan. Der er en række andre ting, som kunne sættes i gang, hvad jeg ikke skal stå og ride op her, men blot nævne, at hvis det var det, der lå tungest på sinde, så var der altså også mulighed for at få løst den del af den alvorlige situation, så store dele af befolkningen kunne komme i arbejde.

Det vil ikke ske – ud fra den opfattelse, som VS har af situationen – ved at man realiserer de tanker og ideer, hvis man bygger videre på den filosofi, som hele venstres grundlag er bygget op på. Det vil reelt kun betyde bedre muligheder for den enkelte lille virksomhedsejers egen situation, måske for de lidt større virksomheders vedkommende for at bortrationalisere nogle arbejdere ved indkøb af nogle nye, hypermoderne maskiner, som man kan få støtte til af skatteministeren og alle mulige andre steder fra.

Lindinger (UP):

Som den mere eller mindre lykkelige indehaver af en temmelig lang række af større og mindre virksomheder er det klart, at denne forespørgselsdebat må interessere. Jeg skal da være en af de første til at sige, at vilkårene for de mindre virksomheder ikke helt er, som de burde være, og derfor er det ganske godt, at vi her i folketinget får en forespørgselsdebat som denne.

Jeg kan for så vidt tale noget kortere, og det er vel også rimeligt, når man er blevet løsgænger, at man ikke beslaglægger alt for megen tid, men jeg kan da gøre lidt for at lette ministeren svaret. Det gør jeg ganske kort ved at sige, at et af de bedste svar, jeg kan give ham, er, at dette lands erhvervsliv skal kunne glæde sig over en regering, der styrer landet fast og godt. Det vil altså sige

[Lindinger]

en god og fast styring af landet, og det får vi til trods for en dygtigt arbejdende mindretalsregering ikke, før dette land får en flertalsregering. Ikke bare erhvervslivets mindre virksomheder, men også de større og sikkert alle i dette land, ville ånde lettet op, hvis vi fik en ansvarlig regering i dette land. Jeg så personlig meget gerne, at den blev socialdemokratisk ledet, men den burde sandelig omfatte alle i dette folketing, som vil være med til at tage et ansvar, således at erhvervsliv og andre kan ånde lettet op.

Jeg skal være den første til at tilstå, at jeg som erhvervsmand må erkende, at jeg føler med mange, at erhvervslivet som regel klarer sig bedst under socialdemokratiske regeringer, eller hvor de ledes af socialdemokrater. Det skulle man egentlig ikke tro, men sådan har det altså været. Det skyldes måske nok, at man efterhånden har haft så meget oplysningsarbejde om, hvad erhvervslivet egentlig er og betyder i det samfund, som vi lever i, at man nu taler om og forstår næsten alle vegne, at dette erhvervslivs konkurrencedygtighed er noget, der har betydning. Det er derfor, vi i det hele taget har måttet gribe til noget, som jeg normalt er imod, altså indkomspolitik, men i disse situationer må man gøre noget, som man ellers ikke ville gøre, og der skal nogle realister til at gøre disse ting. Man har også efterhånden i erhvervslivet fået klarhed over, at det er nødvendigt med afskrivninger – det nævnte jeg også i min tale i går. Efterhånden ved man, at hvis ikke der er samlet penge sammen til en ny maskine, når den gamle er opslidt, så er der ikke nogen maskine at stå ved.

Når jeg har sagt disse ting, kan jeg da ikke undlade at komme ind på en af mine personlige ideer over for dette dejlige forum. Her vil jeg gerne lige indskyde, at jeg i året 1943 afsluttede fire års studier på handelshøjskolen. Der er dem, der tror, at jeg opholdt mig i Hitlers Tyskland, det gjorde jeg før den tid, altså i 1938, men da var jeg i shippinglære i Hamburg – for at få det udryddet samtidig. Min lærer sad i Frihedsrådet, og han var lærer i nationaløkonomi, og det er jo heller ikke så dumt at have sådan en til at lære sig sådan noget. Da skrev jeg en afhandling, der hed »Eksportfremmende foranstaltninger, deres betydning og forudsætninger«, og en hel masse om, hvad man kunne gøre for eksporten. Denne afhandling udmundede i for-

slag om at oprette et eksportråd. Jeg kan tage afhandlingen frem og vise, at der var angivet, hvordan retningslinjerne for et eksportråds arbejde skulle være, hvem der skulle sidde i det eksportråd, og hvorledes – og det er meget specielt – det skulle arbejde sammen med vore udenrigske repræsentationer. Jeg blev kaldt op i ministeriet, som var kommet under vejr med, at den var blevet lavet, og jeg blev tilbudt en fin stilling, som jeg sagde nej til. Det tog altså 30 år for det danske samfund at lave nøjagtig det, som var angivet i denne afhandling i 1943.

Når jeg derfor står her og prædiker om, at vi i dette betrængte samfund også skal have et erhvervsministerium, er det fordi, det er det ministerium, vi trænger allermost til, det er det vigtigste af alle, og det er det, vi ikke har – nej, undskyld, statsministeren har nu stadig væk det allervigtigste. Vi har altså ikke et erhvervsministerium, og det vil sige, at vi heller ikke har et eksportministerium. Med al respekt for handelsministeren, så ved han udmærket godt, at det er både navigationskoler og patent- og varemærkevæsen og en masse andre ting, som han må administrere med sine embedsmænd. Et egentligt erhvervsministerium har vi ikke, og det mangler vi i allerhøjeste grad. Jeg kan her som løsgænger sige, at hvis man kunne få et erhvervsministerium, så ville man netop fremme etablering, opvækstmuligheder og eksistensvilkår ikke bare for mindre virksomheder inden for industri og håndværk, handel og servicefag, men for hele det danske samfund.

Med hensyn til hvorledes et sådant ministerium skulle arbejde, har jeg sagt, at der skal nogle helt andre og mere moderne ideer til, end der benyttes i ministerier i dag. Det skal være rationelt. Det er ikke nogen større kritik af, hvad der er, men i et sådant erhvervsministerium skal man have fat i nogle af de metoder, der bruges ude i erhvervslivet, og de er måske en lille smule mere kyniske, men de er lige »to the point«. Jeg mener, det ville være til den største gavn for dette samfund, hvis et sådant ministerium kunne etableres.

Svend Haugaard (RV):

Der er en række forhold, som bremser de mindre virksomheders muligheder for at ud-

[Svend Haugaard]

vikle sig, og det ligger jo langt fra under handelsministeren det hele. F. eks. er der en række ting inden for miljøområdet med nogle knirkende bestemmelser, hvis fordel samfundsmæssigt ikke står i et rimeligt forhold til det besvær, det giver for virksomhederne. Der er tidligere nævnt noget inden for bagerforretninger med adgang fra privat lejlighed med kølediske, som man ikke kan opfylde kravene til, hvorimod de større virksomheder sagtens kan gøre det. Der er en række krav til butikshandelen i øvrigt, hvor man klart overspiller de krav, man stiller, og det bevirker, at man kvæler den lille, mens den store forretning sagtens kan klare det. Der er også en række bestemmelser med krav om, at man skal spørge mange forskellige væsener om det ene og det andet, og det sinker og giver især meget stor administration for en række håndværksvirksomheder.

Det radikale venstre har her i tinget fremsat et forslag om at nedsætte et udvalg til at undersøge alle disse forhold. Vi tror, at et sådant udvalg kunne finde frem til en forenkling og en smidiggørelse, men miljøministeren var ikke særlig interesseret.

Når jeg tager ordet her, så er det, fordi jeg kunne tænke mig, at handelsministeren – ja, nu er jeg nødt til at vente, til handelsministeren kan høre det – da miljøministeren ikke var særlig interesseret i det forslag, vi fremførte fra radikal side, tog en fornuftig snak med miljøministeren. Jeg forudsætter, at når det bliver handelsministeren, så bliver det en fornuftig snak, altså en fornuftig snak med miljøministeren om, hvordan man kan tilrettelægge det, så det ikke unødigt sinker og giver mere administration for erhvervslivet end strengt nødvendigt.

Et andet område er statistiske oplysninger. Jeg mener at vide, at der stilles en række krav, også til mindre virksomheder, om at komme med statistiske oplysninger, som sinker dem temmelig meget, men som ikke har nogen særlig stor betydning.

Jeg mener også, at man kunne – og det er nok mere principielt afgørende – lette de mindre virksomheder for en hel del af pris- og avancelovens bestemmelser, også med hensyn til fastprissystemet, ud fra den betragtning, at hvis man først har tag på de store, så vil konkurrencen smitte af, så man også har tag på de små. Det giver de mindre virksomheder en ganske betydelig admini-

strativ byrde, at de skal følge alle de ting op. I samme forbindelse vil jeg gerne nævne, at offentlige licitationer nok burde udstykkes i mindre enheder på en sådan måde, at de mindre virksomheder i højere grad kan byde ved disse licitationer.

Jeg tror, der er behov for et udvalg til at gennemgå den erhvervsrettede lovgivning og de administrative bestemmelser i forbindelse med det, sådan at det bliver forenklet og smidiggjort, og jeg beder handelsministeren om at overveje noget sådant. Jeg beder også om, at man husker, at det især er i de mindre virksomheder, man har et stort arbejdskraftsbehov, så man i høj grad fremmer beskæftigelsen i det øjeblik, de små virksomheder går godt.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg synes, at de mange indlæg har været en bekræftelse af, hvad jeg i formiddags fastslog, nemlig at der eksisterer en meget høj grad af parallelitet imellem en række af partiernes synspunkter på det erhvervspolitiske område.

Jeg har forstået, at flere partier – det fremgik jo klart af venstres ordførers tale – lægger vægt på, at man ligesom får en mere permanent undersøgelse af de mange problemer, der her har været ført frem, en mere permanent undersøgelse end den, der foregår i den normale administration og den, der kommer frem under de løbende debatter her i folketingsalen og under udvalgsarbejdet.

Venstre har foreslået, at man nedsætter et ekspertudvalg, og flere af ordførerne har været inde på lignende tanker, sidst nu hr. Svend Haugaard, som synes, at man skulle have et udvalg, som særligt gennemgik den lovgivning og de foranstaltninger, som kunne være til gene for erhvervslivet, herunder måske specielt til gene for de små virksomheder. Andre har været inde på, at der måske var grund til at foretage en omprioritering af de midler, vi anvender til erhvervsfremme, idet f. eks. repræsentanten for SF nævnte, at det samlede beløb formentlig kunne bruges på en mere hensigtsmæssig måde, end det i dag er tilfældet.

Jeg vil gerne meddele, at regeringen positivt overvejer de forskellige henstillinger, og jeg ser meget sympatisk på tanken om at lade disse ting undersøge gennem et ekspertud-

[Handelsministeren]

valg eller et udvalg, hvori der også deltager eksperter. Jeg har løbende samtaler med erhvervsorganisationerne, og jeg har netop taget initiativet til drøftelse af disse problemer for de mindre virksomheder. Det er givet, at hvad disse mindre virksomheders organisationer har af ønsker og synspunkter også bør indgå i disse undersøgelser, så derfor vil jeg vente med at tage endelig stilling til spørgsmålet om, hvordan et sådant udvalg skal arbejde, og hvordan det skal se ud, til jeg har haft disse videre drøftelser med organisationerne, men jeg ser altså overordentlig positivt på spørgsmålet.

Flere af ordførerne har været inde på spørgsmålet om udlandslån og spørgsmålet om de mindre virksomheders mulighed for at få andel i udlandslån. Hr. Ellemann-Jensen rejste direkte spørgsmålet om, hvordan man vil administrere de midler, der nu er blevet tilført de to finansieringsinstitutter som videreformidling af udlandslån. Det har jeg også i sinde at drøfte med organisationerne, også fordi det er mit indtryk, at der måske nok eksisterer lidt misforståelse på dette område. Det er nemlig sådan, at de virksomheder, der skal have andel i disse penge, gerne skulle søge dem på grundlag af de formål, som angiveligt er fastlagt for udlånenes anvendelse og administration. Det sker åbenbart kun i meget begrænset omfang for de små virksomheder, som måske derfor føler, at de bliver afvist eller slet ikke er med i ordningerne. Jeg tror, at vi skal arbejde sammen om disse ting, og jeg vil i denne forbindelse tage en drøftelse med Håndværksrådet om, hvordan man kan gøre det lettere for medlemmerne af Håndværksrådet at ansøge om disse penge og da også lettere at få dem, hvis de klart lægger ansøgningen ind efter de kriterier, der gælder for ordningerne.

Det ligger sådan, at der er tale om, at Hypotekbanken har optaget nogle kursgaranterede lån, som finansieringsinstitutterne kan udlåne, og de skal udlåne dem til anlægsinvesteringer i fremstillings erhverv. Det, vi lagde megen vægt på, da vi drøftede disse spørgsmål ved augustforhandlingerne, var, at vi fremmede eksporten og fremmede virksomheder, som var importkonkurrerende. Så er det også klart, at det er betydningsfuldt, at de virksomheder, der søger midlerne, både kan klarlægge, at det er anlægsinvestering, at de selv er fremstillingsvirksomhed, og at de

enten fremmer eksporten eller er importkonkurrerende. Jeg vil tro, at vi ved samtaler kan få disse forhold forbedret, men så må det også være klart, at ledelserne af disse finansieringsinstitutter, som jeg også vil tage samtaler med, skal administrere det sådan, at små virksomheder får en rimelig andel, når de opfylder disse betingelser.

Flere af deltagerne i denne debat synes imidlertid i tavshed at forbigå den ordning, som efter min opfattelse stadig væk giver mindre håndværksvirksomheder gode muligheder, nemlig den såkaldte håndværkerlåneordning, hvor der efter de seneste forhøjelser er mellem 50 og 60 mill. kr. om året til rådighed alene for mindre virksomheder til en rente på 9 pct., det vil altså sige en lavere rente end den, der vil blive formidlet, når Hypotekbankens kursgaranterede penge skal genudlånes.

Det mener jeg også man bør være opmærksom på, når man drøfter det andet spørgsmål, som flere af ordførerne har været inde på, nemlig spørgsmålet om egnsudvikling. Håndværkerlåneordningen gælder jo for virksomheder i hele landet, mens egnsudviklingsloven jo gælder for begrænsede egnsudviklingsområder. Det vil altså sige, at mindre virksomheder kan få penge de steder i landet, hvor egnsudviklingsloven ikke gælder, hvad større virksomheder ikke kan få. Det kan være rigtigt, som det er blevet fremhævet især af hr. Bolvig, men også af hr. Ellemann-Jensen, at rentesatsen er en smule højere for håndværkerlånene end for de lån, der kan formidles af egnsudviklingsfonden i egnsudviklingsområderne, og vi kan måske se på, om der er mulighed for at foretage en eller anden form for tilpasning.

Jeg er blevet spurgt om, hvorvidt regeringen eller jeg ville gå ind for, at den ordning, som har været gældende og er gældende, men som om kort tid ophører, kaldet projekt erhvervsudvikling, kan fortsætte. Dertil vil jeg sige, at personligt og som handelsminister er jeg særdeles positiv, og jeg har forstået, at venstre altså også er meget positiv og selv opstiller det som en plan. Det, der er vores fælles problem, er finansieringen og fremskaffelsen af midler til noget sådant, men hvis der er almindelig positiv opbakning her i folketingssalen, så vil jeg da tro, at det ville være noget, vi i fællesskab måtte kunne gennemføre og skabe midler til.

[Handelsministeren]

Vedrørende den ordning, som specielt Københavns Malerlaug har anvendt, mener jeg, at organisationerne har analyseret den og fundet den så effektiv, at den burde danne mønster for andre områder. Derfor mener jeg, at det ikke er rimeligt at kritisere det, som det er blevet gjort, specielt fra hr. Arnfasts side, idet denne ordning formentlig er den mest effektive måde at anvende offentlige midler på. Man får jo mere ud af det, hvis flere mindre virksomheder går sammen inden for en branche, end hvis man skal stille midler til rådighed for hver enkelt virksomhed, specielt de små virksomheder. Det er derfor regeringens hensigt at forsøge, om netop den form for regnskabshjælp og rådgivningsbistand kan føres videre, og det er netop det, man skal bruge projekt erhvervsudviklings fortsatte midler til, hvis vi får gennemført noget sådant.

Jeg synes, der var mange gode ideer fra flere ordførere, som bør undersøges nøjere, bl. a. en række af de ideer, hr. Bolvig nævnte om salgskonsulenter og om opsøgende virksomhed. Det synes jeg bør indgå. I det hele taget synes jeg, at alle de ting, der er nævnt under debatten i dag, naturligvis bør indgå i et eventuelt kommende udvalgsarbejde. Men jeg vil dog alligevel advare imod den tendens, der synes at være hos flere ordførere, til at ville opbygge et rådgivningssystem regionalt, som kan tilfredsstille alle behov direkte. Det er regeringens opfattelse, at man bør nøjes med at have et begrænset antal konsulenter ude i regionerne, og de bør så kanalisere behovene til centre, hvor man har eksperterne. Vi er enige i, at man bør have nogle flere regionale centre, men vi tror ikke på, at man skal fylde en masse eksperter ud i disse regionale centre. Der bør være de få, som er i dem, der er opbygget, og de bør så kanalisere behovene og ønskerne videre.

Sluttelig vil jeg sige, at jeg altså finder, at denne debat har været konstruktiv, og at vi bør kunne nyttiggøre mange af disse ideer i et kommende arbejde i et særligt udvalg, som jeg agter med organisationerne at drøfte nedsettelsen af.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Ordføreren for forespørgerne har bedt om ordet. Hvis andre ordførere ønsker at få or-

det i anden omgang, bedes de meddele mig dette nu.

Ellemann-Jensen (V):

Det er jo nok væsentligt, at debatten her i dag har vist, at et bredt, et meget bredt flertal i folketinget ønsker et samfund med en differentieret erhvervsstruktur med mange selvstændige virksomheder. Det kan kun være opmuntrende for erhvervslivet at få en så klar tilkendegivelse fra folketinget, selv om debatten også har vist, at der er betydelig spredning i opfattelsen af, hvordan man kan nå det mål.

Debatten i dag har jo i høj grad koncentreret sig om det debatoplæg, der er udsendt af nogle medlemmer af venstres folketingsgruppe. Det er vi naturligvis glade for, og vi takker for mange positive tilkendegivelser og også for megen konstruktiv kritik.

Når hr. Arnfast udtrykker bekymring for, at venstre lægger forslag frem uden at have søgt sammen med andre partier, så skal jeg endnu en gang understrege, at der er tale om et debatoplæg, der er lagt frem af nogle personer, som har ønsket at få nogle ting sat under debat. Hr. Arnfast behøver såmænd ikke være bekymret. Det er først nu efter diskussionen, vi skal prøve at komme i gang med arbejdet, og så skal vi nok se at finde ud af, hvem der kan blive enige om at gennemføre de forskellige ting.

Der er flere af ordførerne i dagens løb, der har understreget faren ved at anlægge en for snæver synsvinkel i hele denne diskussion. F. eks. pegede hr. Poul Nielson på, at det havde givet en bedre ligevægt i vores debatoplæg, hvis vi havde haft betalingsbalanceforholdene inde i billedet. Det er jeg da helt enig med hr. Poul Nielson i, og jeg er ganske specielt glad for, at socialdemokratiets ordfører i en erhvervspolitisk diskussion minder os alle sammen om, at netop hensynet til betalingsbalancen er det helt afgørende i den økonomiske krise, som vi gerne skulle prøve at arbejde os ud af.

Socialdemokratiets ordfører og flere af ordførerne til venstre for socialdemokratiet synes at have taget anstød af, at vi i venstre har udtrykt, at vi nødvendigvis ser Danmark udvikle sig til et rent lønmodtagersamfund. Jeg vil gerne understrege, at med de bemærkninger har vi ikke ønsket på nogen måde at rette

[Ellemann-Jensen]

angreb imod selve lønmodtagerbegrebet, bare understreget, at lønmodtageren selv er afhængig af, at der hele tiden kan foregå en strukturudvikling i erhvervslivet, som sikrer konkurrenceevne og dermed fremtidig velstand for erhvervslivets medarbejdere.

Fra hr. Maisted fra fremskridtspartiet hørte vi for 117. gang den dér med, at venstre og socialdemokratiet nu i årevis har skabt hoveriarbejde på mindre virksomheder. Jeg skal ikke gå dybt ind i den diskussion, bare forsøge at minde om, at i et moderne samfund, der lever i en vestlig markedsøkonomisk struktur som den, vi lever i, er det at have en offentlig sektor nu altså også noget, der er vigtigt for vores konkurrenceevne. Det er vigtigt at have tilstrækkeligt med uddannelse og have en infrastruktur – alle de ting, der er med til at fremme konkurrenceevnen – og det er vigtigt at beskytte vores miljø, selv om jeg da godt kan se, at der er nogle, der kunne have lyst til at være fri for miljølove og al den slags, som besværliggør forskellig form for erhvervsvirksomhed i det daglige.

Så er der dagsordensforslaget. Jeg startede i dag med at tilkendegive, at vi ikke ønskede, at dette skulle udvikle sig til noget i retning af et dagsordenskapløb, at vi ikke ønsker at få beslutninger frem i løbet af i dag, og at vi i det hele taget ikke mener, at man skal lovgive over dagsordener, så vi kan slutte os til den brede skare af partier her i folketinget, der agter at stemme imod det fremsatte dagsordensforslag, uanset hvad der i øvrigt står i det.

Det ser ud til, at alle andre end fremskridtspartiet har i sinde at stemme imod det, og det synes jeg egentlig er en ganske god begyndelse på 1978, som så sandelig nok skal komme til at give problemer. Det er en god begyndelse, at et så stort flertal i folketinget markerer, at vi kan tage en fornuftig debat om tingene uden ved samme lejlighed at skulle prøve at fastfryse nogle holdninger.

Med fare for at kalde hr. Lindinger på talerstolen igen så kan jeg altså ikke nære mig for at sige, at i det kapitel af hr. Lindingers erindringer, som vi i dag blev præsenteret for, hørte vi den ofte fremsatte fejlagtige bemærkning om, at erhvervslivet mener, at det befinder sig bedst under socialdemokratiske regeringer. Det er en historisk-statistisk forfalskning, som svarer fuldstændig til det gode gamle eksempel, som hr. Lindinger må-

ske hørte om under sine omtalte år på handelshøjskolen, nemlig at man historisk-statistisk kan bevise, at der er en nær sammenhæng imellem antallet af skilsmisser i Frankrig og antallet af skudte hvide ræve i Finland. På den måde kan man altid få tingene til at hænge sammen.

Ministeren kom i sit svar her med en række åbninger ud over de åbninger, som jeg allerede nævnte i formiddags, og jeg er taknemlig for, at ministeren nu stiller sig endnu mere positivt end i formiddags, har jeg indtryk af, over for at foretage en mere permanent undersøgelse af den problemkreds, der er blevet rejst her, eventuelt i et egentligt ekspertudvalg. Det siger jeg tak for, men gør samtidig opmærksom på, at vi selvfølgelig ikke af den grund vil føle os bundet til ikke at tage initiativer i retning af at søge vore tanker fremmet, selv om man sætter sådan et udvalgsarbejde i gang. Det må sige sig selv.

Jeg mener også, det er positivt, at ministeren vil drøfte formidlingen af de kursgaranterede udlånslån med de involverede organisationer. Jeg savner stadig svar fra ministeren om, hvilken fordeling imellem forskellige virksomhedstyper man egentlig har forestillet sig. Der synes at være lidt usikkerhed på det punkt.

Jeg er også tilfreds med, at ministeren er positiv over for at undersøge mulighederne for at få projekt erhvervsudvikling til at fortsætte.

Jeg vil gerne sige tak for debatten, som venstre har rejst. Vi vil i den kommende tid følge debatten op. Vi vil prøve på grundlag af de principper, der er blevet lagt frem i diskussionen her, at finde frem til konkrete forslag om, hvordan vi kan få de principper gennemført. Det er altså nu, vi skal i gang med arbejdet.

Poul Nielson (S):

Jeg vil først takke hr. Ellemann-Jensen for, at han sådan set var enig med mig i min milde kritik af, at venstre i sit debatoplæg ikke havde taget de mindre erhvervsvirksomheders betydning for betalingsbalanceproblemet med ind i venstres opstilling af strukturerne i dansk erhvervsliv. Hr. Ellemann-Jensen tager det til indtægt for, at socialdemokratiet ensidigt lægger vægt på betalingsbalanceproblemet i den samlede økonomiske

[Poul Nielson]

politik. Det kan jeg ikke rigtig se der er anledning til. Jeg mener, der skal en helhedsbetragtning til, både når vi taler økonomisk politik, og når vi taler erhvervs politik, og jeg vil da også godt erindre hr. Ellemann-Jensen om, at jeg pegede på de mindre virksomheders betydning rent beskæftigelsesmæssigt, når man ser på den struktur, der er tale om.

Jeg vil kunne tilslutte mig de bemærkninger, som allerede hr. Bolvig kom med til karakteristik af kvaliteten af hr. Maistedes indlæg i debatten. Jeg finder det ikke særlig oplysende at bruge yderligere tid og kræfter på at karakterisere hr. Maistedes indlæg – det er ikke særlig rart at skulle bruge tid på det overhovedet.

Hr. Maisted stillede et forslag om motiveret dagsorden, og jeg skal om det kun sige, at socialdemokratiet vil stemme imod. Vi er uenige både i metoden og i indholdet.

Til sidst har jeg en bemærkning til hr. Jørgen Jensen. Når vi diskuterer erhvervs politik her i folketinget, hører vi meget ofte kommunisterne komme med forslag om importbegrænsninger o. lign. I dag drejede det sig om, at vi skulle fritage dansk produktion for moms. Det er noget, som med en lidt anden, men måske mere korrekt sprogbrug kan betegnes som, at man vil pålægge varer fra udlandet told. Derved skruer vi os tilbage til en situation, som var karakteriseret af væsentlig større fattigdom end nutiden, alle nutidens problemer til trods. Som jeg tidligere har haft lejlighed til at sige til hr. Jørgen Jensen i erhvervsdebatter her, tror jeg ikke, vi finder nogen som helst løsninger ved at isolere os økonomisk i forhold til omverdenen.

Jeg håber, at debatten i dag, selv om den jo ikke med nogen rimelighed kan kaldes ophidsende, med en vis rimelighed kan kaldes positiv. Det har i hvert fald vist sig, at der er en temmelig høj grad af enighed om at tilgodese de mindre virksomheder. Men debatten har vel også vist, at det ikke er noget, der kan klares med ét slag eller med en enkel løsning. Det fremgår af venstres debatoplæg, og det fremgår også af ministerens svar. Men vi er altså indstillet på at medvirke meget kraftigt i den fortsatte aktivitet omkring disse problemer.

Maisted (FP):

Jeg kan ikke takke for tilslutning til vores dagsordensforslag, men lad mig lige fastholde, at vi selvfølgelig overholder de parlamentariske spilleregler, når vi fremsætter sådan et forslag. Det er klart, at når de konservative og venstre ikke er enige med fremskridtspartiet i det fremsatte forslag, så stemmer de imod; det finder jeg helt naturligt. De konservative taler om panik. Jeg har på fornemmelsen, at hver gang der bliver fremsat et forslag om motiveret dagsorden fra fremskridtspartiets side, så er det de andre partier, venstre og konservative, der ikke rigtig kan finde deres ben at stå på, og derved opstår panikken. De har selvfølgelig deres fulde ret, hvis de ikke er enige med fremskridtspartiet, til at stemme imod dette forslag.

Jeg har et par bemærkninger til hr. Ole Olsen fra SF, som angreb vores dagsordensforslag om afvikling af kapitalvindingsskatten. For byerhvervene har man en beskatning af goodwill; det hindrer generationsskifte, og det hindrer ligeledes, at man kan ændre selskabsform. Det er bl. a. derfor, denne kapitalvindingsskat burde fjernes helt.

Når hr. Ole Olsen siger: ja, nu ser vi rigtig, hvis interesser fremskridtspartiet varetager i øjeblikket...

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Der må være langt mere ro i salen.

Maisted (FP):

... så synes jeg, hr. Ole Olsen skulle læse Skattepolitisk Oversigt nr. 7 fra 1977. Her findes nogle interessante oplysninger. Man har foretaget en fordeling af dansk industris bruttoværdidannelse på egentlige modtagergrupper fra 1960 til 1975. Her viser det sig, at lønmodtagerne fra 1960 til 1963 havde 62,2 pct. Bruttoopsparingen var 15,6 pct. Renteudgift minus skat var 2,8 pct., skatetrykket var 16,3 pct., og udbytter og tantiemer minus skat var 2,0 pct. Det vil altså sige, der her var en rimelig andel til lønmodtagerne. Går vi frem til 1975, så er lønmodtagernes andel 53,0 pct. Bruttoopsparingen er 11,9 pct., renteudgifterne 4,8 pct., mens skatten er steget til 29,3 pct., og udbytte og tantieme minus skat er 0,9 pct.

Disse tal viser klart, hvad det er for problemer, vi har i dansk erhvervsliv. Som vi gang på gang har påpeget, er situationen

[Maisted]

hverken for lønmodtagerne eller for virksomhedsejerne eller for opsparingen i virksomhederne tilfredsstillende, fordi det offentlige har lagt alt for stor beslag på den bruttoværdistigning, der skulle være i virksomhederne. Det er netop at varetage lønmodtagernes interesser, hvis vi prøver på blot at komme tilbage til forhold, som vi havde i 1963.

Det er en helt urimelig betragtning, som bl. a. hr. Ellemann-Jensen gjorde gældende, at fremskridtspartiet måtte lære at forstå, at man skulle have en offentlig sektor. Ja, selvfølgelig; vi har aldrig sagt andet. Det, vi har sagt, er, at den er for stor og for ringe udnyttet. De midler, der går til den offentlige sektor, bliver ikke udnyttet til befolkningens gavn. Det er disse argumenter, der burde være afgørende, når man skal føre erhvervs politik, og ikke blot nogle løse udtalelser om, at fremskridtspartiet ikke ønsker en offentlig sektor. Det er tåbeligt.

John Winther (KF):

Det er egentlig en sær form for selvpineri, vi gang på gang skal være vidne til fra fremskridtspartiets side. Det burde dog gøre et vist indtryk, når nu et praktisk talt enigt folketing afviser at følge den forhandlingsform, som fremskridtspartiet den ene gang efter den anden lægger op til ved disse forespørgselsdebatter. Det, det drejer sig om, er, at vi får en saglig, fornuftig debat om nogle langsigtede perspektiver. Det synes jeg faktisk har været lige ved at lykkes i dag. Men nu får vi altså igen denne situation, hvor vi skal stemme om et eller andet, hvorefter hr. Maisted kan sige: ja, der er altså nogle partier, som stemmer mod det, de selv har sagt.

Jeg vil gerne have lov til at gøre hr. Maisted og andre – flertallet, formoder jeg – i fremskridtspartiets folketingsgruppe opmærksom på, at vi ønsker at stemme for lovforslag, når lovforslagene har været behandlet i udvalgsarbejdet. Men det kan ikke være rigtigt, det kan ikke være rimeligt, at man den ene gang efter den anden misbruger disse forespørgselsdebatter til at forsøge at fastlåse situationen, så der bagefter ikke er noget videre at forhandle om.

Jeg vil anbefale fremskridtspartiet, at man tager den afstemning, der nu kommer, til efterretning, således at vi fremover i lignende

situationer slipper for denne farce, som disse evige dagsordener fra fremskridtspartiet er.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

En stilfærdig anmodning om mere ro i salen gjorde ikke stort indtryk. Jeg håber ikke, det skal være nødvendigt at udsætte mødet for at få ro i salen.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Jeg forstår stadig væk ikke hr. John Winthers indvendinger imod, at man følger parlamentariske spilleregler og fremsætter et dagsordensforslag, der giver udtryk for, hvad man mener. Jeg har ikke på noget tidspunkt i løbet af denne debat sagt til hr. John Winther, at han skulle stemme imod sin overbevisning. Han kan blot stemme ja eller nej, alt efter hvor han står i den sag, som dette dagsordensforslag belyser.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen (V):

Der er intet parlamentarisk forkert i, at fremskridtspartiet fremsætter et forslag om motiveret dagsorden. Men det er parlamentarisk mindre hensigtsmæssigt, at fremskridtspartiet har tillagt sig den vane, at man aldrig her i tinget kan føre en debat, en stille og rolig, seriøs debat, uden at den skal ende med dagsordener. Man vil lægge mærke til, at der fremsættes en dagsorden, som faktisk siger, at 2 og 2 er 4. Hvis vi ud fra parlamentariske regler siger, at den vil vi ikke stemme for, så rejser hr. Maisted og hr. Voigt og andre rundt i land og rige og fortæller, at hr. Jens Peter Jensen tror, at 2 plus 2 er 5. Kunne man ikke indstille sig på en lidt mere rimelig, saglig, parlamentarisk arbejds metode – også for at gavne denne sag, hvori der er mange synspunkter, vi kan være enige om.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

For det første til hr. John Winther. Hr. John Winthers formand skal ikke have kritik af at være krumtappen i forbindelse med en ØD-dagsorden umiddelbart før jul, men det er sikkert ikke hr. John Winther ubekendt, at bl. a. hr. Poul Schlüter var meget aktiv i det

[Glensgård]

forarbejde, der blev gjort for at få et flertal til at stå bag den dagsorden. Hvis ikke hr. Poul Schlüter havde været krumtappen ved fremsættelsen af den dagsorden, så havde vi sikkert ikke fået så mange partier til at stå fælles bag ved en sådan dagsorden.

Hvis hr. John Winther kunne udføre det samme krumtapparbejde omkring den dagsorden, der foreligger i dag, så kunne vi få et positivt resultat ud af debatten – som vi trods alt fik det i ØD-debatten, bl. a. med hjælp fra det konservative folkeparti.

Til hr. Jens Peter Jensen skal jeg kun ganske kort bemærke, at vi kunne ikke drømme om at udtrykke det, som hr. Jens Peter Jensen sagde. Nu ligger det således, at dagsordenen rent faktisk er et citat fra venstres nye programoplæg omkring de mindre virksomheder, og vi kunne da ikke drømme om, at venstre skulle fremsætte nogle tanker, som blot var udtryk for, at 2 og 2 er 4. Vi troede, der lå et virkelig sagligt arbejde bag det programoplæg, der kom fra venstre. Vi har udtrykt i dagsordensforslaget, at en del af dette programoplæg er vi enige i. Helt ærligt, hr. Jens Peter Jensen: jeg tror, at den pågældende medarbejder, den pågældende journalist, er klar over, at når man laver sådan et stykke arbejde, så ligger der et stykke virkelig sagligt arbejde bag. Så vidt jeg husker, så står hr. Jens Peter Jensen som medredaktør af den pågældende pjece. Vi troede, det var noget sagligt, og ud fra den betragtning dissekerede vi programmet og tog det, vi umiddelbart var enige i.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Jeg synes, logikken brister for hr. Jens Peter Jensen, når han siger, at han ikke vil stemme for dette dagsordensforslag, som han i og for sig er enig med os i, for det siger kun, at 2 og 2 er 4. Ja men sagen er den, at socialdemokratiet kunne ikke drømme om at stemme for dette dagsordensforslag, for partiet er hverken enig med fremskridtspartiet eller med venstre. Det er derfor, man bør stemme for, hr. Jens Peter Jensen.

(Kort bemærkning).

John Winther (KF):

Hr. Glensgård synes at overse én ting, når han sammenligner den debat, vi havde i december, hvor vi sammen drøftede nogle ØD-dagsordener, og så den situation, der foreligger nu. Det, der er tale om i dag, er, at man tager to lovforslag frem, som rent faktisk er fremsat, og som diskuteres i skatte- og afgiftsudvalget, og så forsøger man at få en afklaring på dem her og nu ved at stille et dagsordensforslag, der skal afgøre disse ting fremover. Det, der skete i december, var, at man havde et dagsordensforslag, der omtalte nogle principielle tanker, hvor man ønskede at give udtryk for, hvad man mente om disse ting – med henblik på det lovgivningsarbejde, der eventuelt senere måtte følge.

Ole Olsen (SF):

Jeg vil gerne takke handelsministeren for det tilsagn, vi fik om, at et udvalg nu kan se på anvendelsen af den erhvervsstøtte, der ydes her i landet. Jeg har gentagne gange fra talerstolen angrebet ikke blot erhvervsstøttens størrelse, men også, at den blev forkert anvendt, og derfor er det selvfølgelig glædeligt, at man nu begynder at analysere de problemer.

Jeg skal takke hr. Maisted for den forelæsning, jeg fik heroppefra. Jeg er ikke sikker på, at jeg trænger til hr. Maisted som lærer, og jeg må indrømme, at jeg blev ikke meget klogere af det. Jeg synes nærmest, hr. Maisted argumenterede for mine synspunkter.

Det centrale i dagsordenens punkt 1 er, at man nu går ind for at afvikle kapitalvindingskatten, mens man farer land og rige rundt og bilder lønmodtagerne ind, at det er indkomstskatten, som trykker lønmodtagerne, man vil til livs. Jeg synes stadig, det er falsk tale, uanset hvad hr. Maisted påstår.

Hr. Kurt Hansen var heroppe og beskyldte mig for at invitere venstre til samarbejde om ØD. Jeg tror nu ikke, venstre har opfattet det som en invitation til samarbejde, men jeg må erkende, når jeg ser det foreløbige referat igennem, at jeg kan være blevet misforstået. Jeg sagde, at hvis vi kunne skaffe et flertal for økonomisk demokrati her i folketinget, så fandt vi nok ud af sammen, hvad det skulle indeholde nøjagtigt af elementer. Det, jeg mente, var, at hvis vi efter et valg kunne skaffe et flertal for ØD, så tror jeg såmænd ikke, det var enkeltelementer, der stod i ve-

[Ole Olsen]

jen. Men jeg må give hr. Kurt Hansen min dybe undskyldning for, at jeg måske har udtalt mig sådan, at jeg kunne misforstås.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen (V):

Her oplevede man så for åbent tæppe, hvad det er, fremskridtspartiet vil bruge sin dagsorden til. Den skal bruges til at rejse land og rige rundt og fortælle, at vi har nogle synspunkter, som vi ikke vil stemme for – fordi vi af rent parlamentariske grunde ikke stemmer for denne dagsorden. Det er på den måde, man vil bruge den.

I øvrigt er det ikke et loyalt indlæg at komme med at sige, at dette er taget direkte fra venstres oplæg. Mine få stilfærdige bemærkninger før gik alene på – men det var måske en håbløs opgave – at prøve på at få fremskridtspartiets folk til at arbejde mere parlamentarisk, så man kunne få flere resultater ud af det. Det ville dog være kedeligt, hvis partiet skal holde 10 års jubilæum og en tredjedel af dets præstationer består i, at man har afskaffet stemplet i almanakken.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Hr. Maisted har ordet for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi kan afslutte de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Vi arbejder stadig væk på at fremsætte de synspunkter, som vi står for. Det er det, vi har gjort. Hvis venstre ikke vil stemme for synspunkter, som de burde have fælles med os, så må det blive deres sag.

Det er indlysende, at vi fortsat vil arbejde for at mindske de offentlige udgifter og mindske skattetrykket. Jeg har tidligere i dag gjort venstre opmærksom på, at vi ikke kan gå den vej, at man øger de offentlige udgifter – hvilket betyder øgede omkostninger og øget skattetryk – og så tro, at man hjælper erhvervslivet på den måde. Der er en skillelinje, og den er klar. Det er vores parlamentariske ret at vedblive at arbejde for at mindske dette skattetryk her i landet og skabe tålelige vilkår for dansk erhvervsliv, uanset hvilken opfattelse hr. Jens Peter Jensen måtte have.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af *Mai-sted* (FP) (se foran)

forkastedes, idet 20 stemte for, 114 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (11/1 78):

Udtræder: Mimi Jakobsen
Nyt medlem: Ebbe Carlsen

Markedsudvalget (11/1 78):

Udtræder: Erlendsson
Nyt medlem: Halvgaard

Socialudvalget (11/1 78):

Udtræder: Erlendsson
Ny stedf.: Tange

Landbrugs- og fiskeriudvalget (11/1 78):

Udtræder: Erlendsson
Nyt medlem: Ernst Schmidt
Udtræder: Ernst Schmidt
Ny stedf.: Børge Møller

Det politisk-økonomiske udvalg (11/1 78):

Udtræder: Svend Andersen (Rosk. a.)
Nyt medlem: Ove Jensen
Udtræder: Ove Jensen
Ny stedf.: Kirsten Jacobsen

Retsudvalget (11/1 78):

Udtræder: Wissing
Ny stedf.: Tange

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 12. januar, kl. 10.00.

[Fjerde næstformand]

Angående dagsordenen henviste fjerde næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.23
